

A. Gr. b.

3174.

(Suidas)

Küster

~~A. gr. 2158 m~~

80 A. gr. b. 3774

Pl -

<36631981980012

S

<36631981980012

Bayer. Staatsbibliothek

L. K.

DIA TRIBE ANTI-GRONOVIANA:

in qua Editio Suidæ Cantabrigiensis defenditur: itemque haud pauca loca Hesychii obiter emendantur: nec non specimen Secundarum Curarum in Suidam exhibetur: & denique quid fuerit ÆS GRAVE apud veteres Romanos explicatur.

Editio secunda, priore emendatior & auctior.

Accedit

D I A T R I B E

de verbo

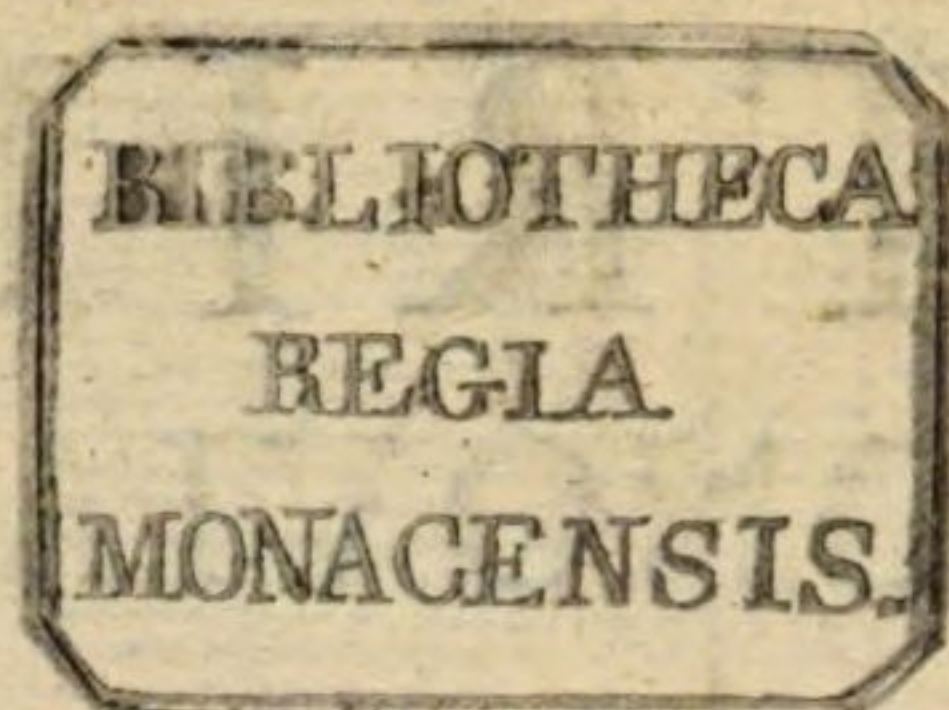
C E R N O:

in qua phrasis illa vexatissima, Cernere hæreditatem, accuratè exponitur.

A M S T E L Æ D A M I,

Apud CHRISTIANUM PETZOLDUM.
M D C C X I I.

L. K.^{ufteri}

DIATRIBE ANTI-GRONOVIANA.

CUM ab omnibus semper concertationibus Scholasticis quàm maximè abhorruerim, & sine cuiusquam obtrectatione, ut par est, literas humaniores adhuc tractaverim, easque pro viribus augere & ornare studuerim: miraberis fortè, Lector, à quo tandem ita laceffitus & provocatus fuerim, ut præter morem meum, & quidem nunc primùm, calamum ad certamen literarium acuere non dubitaverim. Scias igitur mihi rem esse cum J. G. notissimo illo Aristarcho Leidensi; qui quidem, si obtrectandi libidine alios vincere pulchrum & gloriosum est, neminem habet inter omnes, qui ei palmam hanc ambiguam facere possit. Tam enim strenuum semper & ferocem in hoc certamine adversus clarissimos quosque nostræ ætatis viros sese gessit, ut de omnibus ferè audaciæ suæ tropæum statuerit, spoliaque iis detracta, in superbo Apollinis sui *Λοιδοπίς* templo, æternæ memoriæ causâ suspenderit. In hoc, nimirum,

4 *Diatribæ Anti-gronoviana.*

rum, templo passim affixa & consecrata videas nomina & errores illustrissimorum virorum, Spanhemiorum, Vossiorum, Fabriciorum, &c. additis inscriptionibus & titulis tam miris, & superciliosis, ut vel ex illis solis auctorem tam præclarorum ἀντιγρονόματων facillimè agnoscere queas. Equidem, cum hæc mecum reputo, mirari satis non possum, quid tam strenuo bellatori, cujus dextra Heroas tantum petere & prosterne- re novit, in mentem venerit, ut me quo- que tam illustribus adversariis jungere, & obscurum nomen meum victoriâ suâ illustra- re voluerit. Sanè, valde vereor, ne in tam vilibus adversariis obsolescat ejus ob- tractatio, cujus quidem ab assiduo cum vi- ris splendidissimis conflictu tanta hodie est gloria & auctoritas, ut (quod admirabile dictu est) honorificis aliorum laudationi- bus æquiparanda, vel etiam præferenda fe- rè censeatur. Hoc verè est (quod urba- nissimus Artis Poëticæ Scriptor ait) *ex fu- mo dare lucem*; & æruginem suam aliorum auro tam diu affricare, donec & ipsa in superficie tandem splendescat, & pristinam denigrandi vim amittat.

Sed missis his facetiarum & jocorum am- bagibus, quas arcti libelli hujus fines non admittunt, seriò ad rem ipsam aggredia- mur.

Plu-

Diatriba Anti-Gronoviana.

3

Plures igitur sunt anni, candide Lector, ex quo Aristarchus Leidenfis Suidam meum haud æquis oculis adspiciens, primum quidem domi, & in congressibus familiarium, ut à pluribus mihi relatum est; & deinde etiam publicè, in uno & altero libello, lucubrationes meas in dictum Scriptorem carpere & vellicare cœpit: idque ratione tam frivolâ, & apparatu tam levi, ut totum hoc negotium expectationi meæ minimè respondeat. Cùm enim post trium, quatuorve annorum minas, ab Aristarcho expectarem illustre & grande aliquod eruditionis professoriæ specimen, in quo me plurium & graviorum errorum convinceret; itemque haud paucos ex nodis vindice dignis, qui adhuc in Suida supersunt, non tam ope Codicis M S. quàm proprio ingenii acumine (ut Hypercriticum præcipuè decet) solveret & explicaret, res omninò secus cecidit. Nam in priore quidem libello quas adtulit annotatiunculas, vel potius cavillatiunculas, adeò frivolæ mihi visæ sunt, ut eas vix lectione, nedum responsione dignas judicaverim. In posteriore autem libello homo astutus, propriis ingenii viribus diffusus, alienis copiis pugnat, & nihil aliud, quàm paucas quasdam emendationes & variantes lectiones ex Cod. M S. quem mihi videre non contigerat, in medium ad-

fert: idque non tam bene de Suida merendi animo, quàm ut, per causam supplementi hujus, Editionem meam malignè vellicet, carpat, & elevet. Quasi verò quis præclara alterius inventa & κατὰ πρόσωπα irrita facere possit, si iis aliquid addat: aut quasi res magna & difficilis sit, in Suida, Scriptore tam falebroso, corrupto, & laceris fragmentis pleno, post aliorum messem, spicilegium aliquod reperire: præsertim si ope Codicis M S. adjutus fueris. Sane aliud est edere Suidam; aliud Polybium, vel Arrianum. Nam hi, alii-que ejus generis Scriptores multò faciliùs unâ alterâve Editione integritati suæ restitui possunt, quàm Suidas: qui licèt viciis, & ampliùs, Editorum limam patiatur, nunquam tamen ita restitui poterit, quin multa, ob dictam jam rationem, in eo restent, in quibus Critici & industriam suam, & ingenii acumen exercere possint. Hinc si ipse Suidam edidisses, Domine Professor, an existimas te nullum παράρρημα admissurum, nullumve alienæ industriæ locum relicturum fuisse? Haud fanè id dicere ausis: vel saltem id affirmanti tibi nemo credat; præsertim qui sciat, quot errorum & ineptiarum ab aliis jam convictus sis, & adhuc convinci possis. Finge igitur, te novem circiter, vel decem millia locorum in Suida,

da, partim ex MSS. partim ex ingenio & collatione aliorum Scriptorum feliciter restituisse, emendasse, & illustrasse (quod quidem, si ex ejusmodi ludicris gloriam captare vellem, haud falsò de me gloriari possem) annon præclarè te de illo Scriptore meritum esse censeret? Censeret utique: & nemo quidem jure id tibi vitio vertere posset. Quod si igitur existeret homuncio aliquis, qui leviculum supplementum in Suidam ederet, in quo callidè κατὰ κράτος tua dissimulans (quasi nihil omnino post alios Editores in Auctorem illum præstitisses) spinas tantùm ex Editione tua studiose colligeret, & quæcunque in ea posset inepta cum ostentatione carperet & vellicaret; licèt ipse cæteroqui nihil unquam præstitisset, quod cum Editione tua Suidæ comparari posset: quo animo, quæso, istum cavillatorem ferres? Annon illico exclamares: *Quæ ista ineptissima arrogantia ferocia est?* ut in re multò leviori exclamas ad Arrianum, pag. 4. Imò (si mores tuos bene novi) sexcenta, credo, convitia homini isti ingereres, eumque tanquam opprobrium literarum, & humanitatis hostem, ad malam rem amandares. Quod igitur tibi in alios, annon aliis vicissim in te licere putas? Utique id credere debes: nisi rationi tuæ vim facere velis. Nihil

enim est æquius, & rationi convenientius, quàm ut idem jus, quo in alios utimur, aliis vicissim in nos permittamus. Quod cum ita sit, vides, credo, quid mihi in te liceat; præsertim si mores tuos imitari, tuisque exemplis te petere vellem. Sed absit, ut hoc faciam! Nam ego quidem generosiore & molliore animo literas has tractandas esse puto.

Cæterum, missis hisce, videamus tandem, num omnia, quæ Aristarchus in posteriore libello nobis venditat, pro auro habenda sint; & an nihil omnino scoriæ & quisquiliarum illis admixtum sit. Sanè, credibile erat, tantum Aristarchum in tam exiguo, eoque censorio & castigatorio libello, nusquam latus apertum adversario suo præbiturum fuisse (nihil enim turpius est, quàm si captator ipse capiatur) attamen res secus se habet. Ecce enim statim in proœmio de Suida ait: *Hic enim sapientissimus Græcæ linguæ administer, post alia forsân specimina ad indolem ejus enucleandam, id primariè egit, ut gemino opere circa patrium sermonem redderet vitam suam posteris eximiam; quorum (a) altero ipsas significationes auctoritate veterum Scriptorum*

¶

(a) *Intelligit Lexicon Suidæ editum.*

¶ *florentis Græciæ stabiliret ; altero, &c.* Lege hæc , Lector , & ride. Quis enim tale unquam judicium tulit de Suida ? qui omnia pænè , quæ habet , ex alienis collectaneis , Scholiis , & Lexicis (ut Scholiis in Aristophanem , Sophoclem , &c. Lexico Harpocratonis , &c.) ad verbum descripsit , & quidem tam exiguo judicio & delectu , ut quævis sibi obvia , bona , mala ; sincera , corrupta ; vera , falsa ; antiqua , nova ; res , verba ; sine ullo discrimine in Collectanea sua transtulerit. Hinc Lipsius de Milit. Rom. Lib. 4. Dial. 10. Suidam rectè & ingeniosè *pecudem* vocat , *sed aureum vellus ferentem* : propter multas , nempe , easque præclaras Eclogas , quas ipse quidem exigui , vel potius nullius judicii Grammaticus , ex aliis optimæ notæ Scriptoribus , in quos fortè inciderat , decerpfit. Et quamvis Suidas in Collectaneis suis multa habeat ad cognitionem Græcæ linguæ pertinentia ; minimè tamen apparet , eum id (quod Aristarchus censet) primariè egisse , ut significationes vocum auctoritate Scriptorum *florentis Græciæ* stabiliret. Quomodo enim hoc perhiberi potest de Suida , qui non minùs res , historias , & antiquitates , quàm voces & phrasas Græcas in Lexico suo exponit : qui sæpissimè glossas , sive voces

explicandas, nudè, & sine ulla veteris Scriptoris testimonio, in medium profert: qui plerumque nomina Scriptorum, quorum verba adducit, supinâ negligentia omittit; ut nescias sæpe, ad quam ætatem testimonium aliquod referendum sit: qui, sicubi ex florente Græcia auctoritates arcessit, id fere alieno iudicio & fide facit; veluti cum ex Harpocrate (qui optimi ævi auctores frequentissimè citat) aliisque Lexicographis & Scholiastis veteribus sua describit: qui denique testimonia, quæ proprio iudicio & labore collegisse, neque ex alienis Collectaneis descripsisse videtur, longè maximam partem ex infimæ ætatis Scriptoribus, veluti Agathia, Procopio, Simocatta, Damascio, Synesio, Georg. Piside, aliisque, depromsit? Hunc cine quis appellare audeat *sapientissimum Græcæ linguae administrum*; & qui id primariè egerit, ut significationes vocum auctoritate Scriptorum *floris Græciæ* stabiliret? O iudicium Aristarcho dignum! O singularem hominis perspicacitatem, qui primus (præter unum fortè, vel alterum librarium Græculum) eximiam in Suida sapientiam deprehendit, quam nemo, ne acutissimus quidem, antè in eo perspicere potuit! Neque id mirum. Alii enim Suidam ex propria ipsius virtute & indole æstimarunt: at contra

crā Aristarchus noster aureo tantū & ad-
scititio illi velleri, quo Lipsius (ut diximus)
Suidam eleganter vestit, adstupuisse vide-
tur, ejusque admiratione tam magnificē de
Grammatico illo sensisse. Quasi verō si-
mia purpurata (Græcorum proverbio cele-
brata) majore in honore habenda sit, quā
aliæ simiæ, quæ adventitiis ejusmodi orna-
mentis careant.

In v. Ἀρχαῖος Suidas inquit: Ἀρχαίως
δὲ, ἀπραγμόνως, ἀπαρατηρήτως. Hic τὸ
ἀπραγμόνως rectē & meritō pro interpreta-
tione vocis Ἀρχαίως à Suida additur. Nam
antiqui illi & prisci mortales (quos ἀρχαῖος
Græci vocant) vulgō creduntur fuisse ho-
mines ἀπράγμονες, i. e. simplices, quieti
minimē callidi, & rebus suis contenti,
omnisque cupiditatis (quæ fere mater bello-
rum & litium esse solet) expertes. Hinc
(quod pulchrē huc facit) Scholiastes Ari-
stoph. ad Nub. vers. 819. ἀρχαῖος & ἀπράγ-
μονας ἄνδρας conjungit. Verba ejus hæc
sunt: Ἀρχαῖοι οἱ μωροὶ ἐκαλεῖντο, ὅπο τῶν ἐπὶ
τῷ Κρόνῳ ἐκείνων ΑΡΧΑΙΩΝ καὶ ΑΠΡΑΓ-
ΜΟΝΩΝ ἀνδρῶν. Satin' clarum ex hoc
loco, τὸ ἀρχαίως rectē exponi posse per
ἀπραγμόνως? Et tamen vide, Lector, quā
delicati palati sit Aristarchus noster, qui
interpretationem ἀπραγμόνως, in dicto lo-
co Suidæ, ut vocis ἀρχαίως parum conve-
nien-

nientem, fastidit, & pro ea * ἀδραμόνως, monstrum verbi, ex præclaro Codice suo Lugdunensi substituendum censet. Et quam, quæso, ab causam? Ridebis, scio, Lector, cum audies. *Quia, inquit, explicationem ipsâ glossâ oportet esse usitatiorē & magis quotidianam.* O præclarum antagonisten, qui propriis telis se conficere, suisque rationibus semet oppugnare pulchrè didicit! Quid enim? Annon ἀπραγμόνως est vox satis nota, & usu recepta: à nomine ἀπράγμων, cujus significationem vix pueri ignorare possunt? At contrà, quale est illud ἀδραμόνως, quod fida librarii manus apud solum Codicem Lugdunensem deposuit, ut per Aristarchum nostrum, unicum illum eruditæ antiquitatis promumcondum, feræ tandem posteritati redderetur? Annon est vocabulum horridum, monstrosum, neminique antea visum, vel lectum: adeò ut ipse Aristarchus, παντοδαῆς cæteroquin, id sibi ignotum esse non diffiteatur? Quid rides, Lector? Quid miraris? At noli, quæso, omnem risum & admirationem consumere, donec totam rem audiveris: nondum enim satis ineptiarum. Credit nimirum Aristarchus,

VO-

* Vocem hanc errore librarii ex ἀπραγμόνως esse corruptam, nullum est dubium.

vocabulum ἀθραιμόνως, licet hodie ignotum sit, olim tamen exstitisse; tum quia id in Codice Lugdunensi (in quo, scilicet, librarii manus errare non potuit) invenit, ut jam diximus: tum etiam quia apud Hesychium legitur: Ἀθραίως, ἀπλῶς. Posterius argumentum dignum præcipuè est grammatico acumine Aristarchi nostri. Quis enim (etiamsi concederem, vocabulum ἀθραιμόνως verè olim exstitisse, & illud ἀθραίως apud Hesych. omni suspicione mendii carere) quis præter Aristarchum nostrum subodorari unquam potuisset, cognationem aliquam intercedere inter ἀθραίως & ἀθραιμόνως? Aut quis, nisi Palæmone hoc præeunte, affirmare unquam ausus fuisset, ab ἀθραίως analogicum saltum fieri posse ad ἀθραιμόνως? Sed ohe, fatis est. Habes enim totam de paradoxo illo ἀθραιμόνως fabulam, Lector. Quid aliud jam restat, quàm ut omnes clarum plausum demus, gratiasque agamus Aristarcho, quod tam præclaram vocem, omnibus antè ignoratam, & cum blattis tineisque luctantem, ex obscuro unius MS. angulo primus in lucem protraxerit, & cœlo Græco redonaverit? O quàm pulchrum habere poteramus Suidam, si editio ejus homini tam polito, eleganti, & acuto commissâ fuisset!

Sed en aliud exemplum, ex quo appa-
re-

rebit, quàm bono stomacho Aristarchus noster omnia, licet durissima, facilè concoquere possit, dummodò auctoritate mirifici illius Codicis Lugdunensis molliantur. In v. Ἀρχιάδας Suidas (vel potius Scriptor Anonymus, ex quo Suidas ista excerpfit) secundum Editiones vulgatas inquit: Καὶ τοῖς Θεοῖς ὁμολογεῖν σωτηρίας χάριτας, ὑπὲρ δὲ τῶν χρωμάτων ἐκ ἀθυμητέον. Hunc locum Codex Lugdunensis, monente Aristarcho, tribus verbis auctiorem sic exhibet: Καὶ τοῖς Θεοῖς ὁμολ. σωτ. χάριτας [ὑπὲρ τῶν χρωμάτων.] ὑπὲρ δὲ τῶν χρωμάτων ἐκ ἀθυμητέον. Equidem verba quædam in Editionibus vulgatis hîc excidisse, Aristarchus rectè indicio Codicis Lugdunensisprehendisse mihi videtur (nam & ipsam loci sententiam supplementum aliquod desiderare non abnuo) sed tamen persuadere mihi non possum, vocem χρωμάτων illic esse à prima manu. Tantùm enim abest, ut quicquam faciat ad adjuvandam loci sententiam, ut potius ab ea prorsus aliena sit. Nam illud quidem lepidum & prorsus paradoxum est, quod Aristarchus censet; verbum χρώματα (quod propriè *colores* notat) ibi accipi posse pro *sanitate*; hac additâ ratione, quod *colores* sint *sanitatis indices*. Quasi verò color non æquè morbi, seu infirmæ valetudinis, quàm sanitatis sit index. Quis non

non talia rideat potius, quàm refellat? Et tamen hæc dicuntur à Professore Græcæ linguæ, qui tanto cum supercilio in alios insurgere audet. O si iste homo Suidam edidisset, notisque suis illustrasset, quot non ineptiis carere poteramus! Sed expectas, credo, Lector, meam de verbo hoc *χρωμάτων* sententiam. Equidem, credo pro eo aliud olim apud Suidam lectum fuisse (quale verò haud facile est divinare) sed quod postea in *χρωμάτων* mutatum fuerit, errore librarii, oculos fortè in vicinum *χρημάτων* conjicientis. Non rarò enim contigisse videmus, ut hac ratione loca veterum Scriptorum corrupta fuerint. Sic apud Hesychium legitur: Σφίδες, χορδαὶ μαγειρικά. Ubi quidem tot menda sunt, quod verba. Legendum enim est, Σφίγες, πρόγναι Μεγαρικά: ut patet vel ex ipso Hesychio v. Μεγαρικά Σφίγς. cum quo conferendus est Suidas ead. v. Nimirum, apud Hesych. dictam notam Σφίδες, &c. hæc proximè excipiunt: Σφίδη, χορδή: unde causa & origo corruptionis patescit. Nam manifestum est, librarium notam priorem corrupisse, admixtis ei adulterinis ex nota posteriore. Ex σφίδη enim natum est Σφίγες; & ex χορδή, mutato numero, χορδαί, pro πρόγναι. Illud autem Μεγαρικά facile mutari potuit in μαγειρικά, propter tenue

dis

discrimen soni & scripturæ ; & quia vox posterior librariis notior erat priore. Hinc apud eundem Hesych. v. Σιμαίθα, pro ἑταίρας μαγειρικῆς ὄνομα, itidem legere ne dubita, ἑταίρας Μεγαρικῆς ὄνομα. Apud eundem Hesychium habes, Καλακωλύσαι, θηνῆσαι. Ubi interpretamentum θηνῆσαι irrep-
fisse videtur ex nota hac, quæ proximè præcedit: Καλακωκῦσαι, καταθηνῆσαι. Nam καλακωλύσαι, ut constat, non significat θηνῆσαι, i. e. *lugere*, *lamentari*, sed longè aliud: scilicet *impedire*, *prohibere*. Verum ergo interpretamentum hodie à loco illo Hesychii exulat. Vel dici etiam potest, Hesychium ipsum (qui eodem, imò maiore stupore, quàm Suidas, tam recta, quàm prava in Lexicon suum congeffit) glossam hanc mendosam ex alio Lexico descripsisse: sed postea virum aliquem doctum, animadvertens glossæ illius corruptione, emendandi causâ ad marginem Hesychii sui, è regione τὴν καλακωλύσαι, adscripsisse, Καλακωκῦσαι, καταθηνῆσαι. quod postea indocti librarii, non emendandi causâ appositum, sed omissum suspicantes, in contextum receperint, tanquam glossam diversam, & ab altera separandam. Sic apud eundem in serie sua legitur: Ἐξ εὐετησίας, Ἐξ εὐδαιμονίας. Et proxime post: Ἐξ εὐηγείας, Ἐξ εὐδαιμονίας. Ubi posterius est
emen-

emendatio prioris: ut discere licet ex Schol. Hom. ad Odyss. T. vers. 114. unde nota hæc sumta est. Apud eundem: Διέφειρε, διηγεν. Et proximè post, unâ tantum notâ interjectâ: Διέφθειρε, διηγεν. Ubi prius est emendatio posterioris, ex margine, ut videtur, in contextum recepta. Sed hæc obiter.

Addam & alium locum, in quo Aristarchus non minùs ridiculè, ne dicam absurdè, corruptam Codicis Lugdun. lectionem probat, & suo more interpretari conatur. In v. Διακεκναισμένῃ, Suidas inter alia adfert locum ex Aristoph. Equit. vers. 577. ubi Comicus ex persona Equitum Atheniensium inquit: Μὴ φθονεῖθ' ἡμῖν κομῶσι, μηδ' ἀπεσλεγισμένοις. Id est, *Ne invidetis nobis comatis, & strigili destrictis.* Additur deinde interpretationis loco, τῶν τετρίσι, λιπαῶσι (id est, *unctis, vel nitidis*: ex consequenti, nimirum; quoniam antiqui Græci in palæstris & balneis, postquam fordes à corpore strigili destrinxissent, ungere se solebant) prout etiam legitur apud Scholiasten Aristoph. ad Nub. vers. 120. unde totam illam eclogam mutuatus est Suidas. Præterea, apud ipsum Suidam in serie sua occurrit, Λιπαῶσι, λιπαρῶσι (vel, prout ibi aliquando scribendum putabam, λιπαροῖς) quæ glossa sine dubio ex hoc ipso loco sum-

ta est. Ut proinde nemo sanæ mentis dubitare queat, quin τὸ λιπῶσι hîc apud Suidam rectè sese habeat. Aristarchus tamen ex Codice suo Lugd. hîc obducit, λιμῶσι, i. e. *esurientibus*, vel *famelicis*: quod ne nimis rancidum Lectori videretur, tali scholio, tanquam condimento, vel jure, perfundendum censuit: *Extrinsècus apparent omnia bona: intus regnat fames.* O pueriles ineptias! Quomodo enim τὸ λιμῶσι (ut de insolentia verbi hujus taceam) accommodare possis sententiæ hujus loci; in quo Suidas, vel potius Scholiastes Aristophanis, ipso Comico præeunte, de Equitibus Atheniensium (qui erant in secunda classe civium, & ditissimis proximi) loquitur tanquam de viris comtis, nitidis, bene habitis, succoque & sanguine plenis: unde illos εὐχρῆς (id est, *bono colore præditos*) vocat, eisque opponit Socraticos, tanquam ὠχρῆς, ἀνυποδήτες, ῥυπῶνλας, i. e. *pallidos, discalceatos, & sordibus obsitos.* Hîc qui τὸ λιμῶσι probare potest, ostendit sanè, quàm recto judicio præditus sit; & quot alia novaturus temerè fuisset, si per totum Suidam manus ejus grassata fuisset.

In v. Ἀγχίρας Suidas inquit: Καλωδίω — — — — — ἑαυτὸν ἀπεκρέμασε: quæ verba repetuntur ab eodem v. Αὐλαία, & v. Κενοί. Hîc

Hic utique nihil est, quod jure mutatum velis: & tamen Aristarchus pro ἀπεκρέμασε ex Cod. Lugd. substituendum censet ἀπενέκρωσε (verbum, scilicet, horridius pro elegantiore) haud alia de causa, quàm quia dictus Codex sic habet. Quasi verò & aliis Codd. ex quibus multi sine dubio sunt Lugdunensi antiquiores & meliores, non sit par, vel major auctoritas. Quare nihil hic mutandum suadeo.

In v. Ἄστρια Suidas adfert breve hoc fragmentum Callimachi: Δέκα δ' ἄστρια αἶνυτο λύτρων: i. e. *Decem verò astragalos cepit pro redemptionis pretio.* Hic pro λύτρων Aristarchus ex Cod. Lugd. restituendum esse λάτρων (i. e. merces operæ servilis) strenuè contendit: cui quamvis concedam, lectionem dicti Codicis vulgatâ meliorem videri; minimè tamen ferendam puto vanitatem hominis, qui perinde ac si ingenio suo deberet, quæ à Cod. MS. emendavit, adversus Cl. Bentlejum, & me, supercilium tollere audet, quòd non viderimus pro λύτρων legendum esse λάτρων. *Sed ineptiunt (inquit) strenuè in eo quod ignorant, mirè hallucinantes, tanquam in aliquo captivo.* Ubi quidem quid verba postrema sibi velint, nemo nili ipso Aristarcho interprete, qui orationem pravam & distortam amare solet, scire poterit. Sed

en pædagogicam modestiam hominis, qui aliis exprobrare audet ignorantiam ejus lectionis, quæ neque ipsi, neque cuivis alii mortalium sine ope Codicis M S. unquam in mentem venire poterat. Nam præcipuum adjumentum, quo homines acutiores & sagaciores ad investigandam lectionum veritatem uti solent, hîc deficiebat; nempe verborum, de quorum sententia quæritur, cum antecedentibus & consequentibus comparatio; quæ in tam abrupto fragmento nulla esse potest. Hinc si certator essem, possem utique illud *λάτρεον* sine ulla cavillationis specie, tanquam spurium, rejicere: tum quia ex tam abrupta, ut diximus, fragmenti hujus sententia minimè dijudicari potest, utra lectio sit melior: tum etiam quia unius M S. auctoritas infirma est, si alii Codd. dissentiant. Sed tamen, ut candidè cum Aristarcho agam, non dissimulabo, illud *λάτρεον* mihi placere & probari præ altero illo *λύτρεον*: & quidem propter hanc præcipuè rationem criticam: quòd multò probabilius sit, τὸ *λάτρεον*, ut vocem ignotiorem, & infrequentioris usûs, mutatam fuisse in *λύτρεον*, vocem notissimam; quàm contrà. Nam hic ferè esse solet mos librariorum, ut voces minùs usitatas, quas non intelligunt, corruptas esse censeant, & ideo non raro mutant in alias

lias voces notiores, quas sono quàm proximè ad ignotiores illas accedere animadvertunt. Hæc ratio critica, experiētiâ teste fatis comprobata, unicè illud λάτρων hîc tueri potest: ut proinde mirer, eam Aristarcho nostro in mentem non venisse.

In v. Ἀτιμότερον Suidas affert lacerum hoc fragmentum poëtæ anonymi: Εἰν αἶδα γὰρ μένων Θεσίτης εἰδὲν ἀτιμότερον: ubi Codex Lugd. pro γὰρ μένων, habet γὰρ μιν. Hinc Aristarchus noster, egregius numerorum poëticorum artifex & iudex, colligit in verbis illis latere finem Hexametri, cum hoc pentametro:

— — — Εἰν αἶδα
Γὰρ μιν Θεσίτης εἰδὲν ἀτιμότερον.

At verò (ut taceam, per hanc mutationem sensum fragmenti prorsus suspendi & mutilari) illepidum poëtam fuisse oportet, qui sic scripserit, & particulam γὰρ in principio pentametri posuerit: vel potiùs illepidum oportet esse eum, qui tantam inelegantiam poëtæ Græco assignare ausit. Hinc ipse Aristarchus, quasi rei non satis bene gestæ sibi conscius, addit: *Scio & prævideo eum, qui clamaturus est: [A vocula γὰρ versum inchoare, qualis inelegantiæ est?]*

est?] *sed res illum refutat.* Rectè prævides, Aristarche, virum acutissimum, quem hîc designas, minimè probaturum esse inveniustum commentum tuum: quod nec cuiquam alii, cui quidem non sit brutum palatum, placere poterit.

In v. Ἀχαρίσειν Suidas citat locum Xenophontis, in vulgatis Editt. Lexicographi hujus corruptum; quem cùm vel frustra in ipso auctore quæsissem, vel fortè quære non vacasset (cui enim vacet omnia & singula in Suida, in quo infinita sunt quærenda & animadvertenda, ad accuratum examen revocare?) Aristarchus post me quæsit & invenit. Ob hanc autem operam uni loco Suidæ impensam (quam mirâ verborum ambage Lectori ostentat) tanto cum supercilio in me & Portum insurgit, ac si totius Suidæ salus ex unico hoc loco Xenophontis penderet. Ecce enim inter alia sic τραγῶδαι: *Quid enim moror aut lamentor adeò vanos labores viris doctis placuisse, ut tempus tererent, chartas & sepiam incassum perderent, in materia prorsus nec intellecta, nec intelligenda, quamdiu sic agerent.* En verè fluctus in simpulo! En tragoedias in nugis! Credas enim salutem Græciæ periclitari: adeò Aristarchus hîc *moratur* & lamentatur! Quòd si verò ob unicum locum veteris
Scrip-

Scriptoris inventum & illustratum, tantum verborum consumere, & tam superciliosè agere licet; quid non facere liceret mihi, qui millena in Suida loca pari modo ex auctoribus suis illustravi & emendavi? Aut, si tantæ molis res videtur Aristarcho, unicuique locum Xenophontis, cujus nomen fragmento à Suida præpositum est, in scriptis ejus invenisse; quantæ non molis res videri poterit, * sexcenta fragmenta, quibus nullum nomen auctoris à Suida additum erat, ad fontes suos revocasse? Equidem mirari fatis non possum imprudentiam hominis, qui dum merita aliorum in rem literariam elevare & extenuare conatur, ipse ea quàm maximè extollit: hoc ipso nimirum, quòd levicula & longè minora κατ' ὀνόματα sua tantopere extollere audet. Hinc, si ambitiosus forem, nihil supercilium meum magis erigere poterat, quàm ipsa hæc vanitas Aristarchi: qui dum in tam tenui post messem meam spicilegio, tam magnificè sese jactat, jus utique mihi concedit, supercilium suum longè majore supercilio conculcandi. Sed maximæ vanitatis ipse me condemnarem, si jure hoc

B 4

con-

* Hujus generis fragmenta ἀδύσπιστα, à me primum auctoribus suis restituta, satis magno numero exhibet Index meus tertius in Suidam.

concesso uti vellem. Nam ego quidem sic existimo; à literis his, quæ ab humanitate nomen habent, omnem morositatem, arrogantiam, omneque supercilium Scholasticum abesse debere.

In v. Βεκκεσέληνε, MS. Lugd. pro illis, ὅτι οἱ Λυδοὶ τὸν ἄρτον βέκκῳ ἐκάλειν, &c. habet, ὅτι ἄμφοδοὶ τὸν ἄρτον βέκῳ, &c. Hic Aristarchus τὸ ἄμφοδοὶ quid sit, ignorare se fatetur; idque proinde Lectoribus considerandum relinquit. Suspiciatur quidem, in hoc vocabulo corrupto latere antiquam appellationem Paphlagonum: sed in quo procul dubio fallitur. Nulla enim ratio excogitari potest, quare Suidas non potiùs notam & usitatam illius gentis appellationem, quàm antiquam & obsoletam hìc adhibere voluerit. Quare existimo potiùs, in eo vocabulo latere nomen gentile Πάμφυλοι (id est, Pamphyli, sive Pamphylii:) quæ quidem μεταμόρφωσις secundùm regulas criticas satis molliter fieri potest. Mutato enim δ in λ (quibus literis, ut constat, vix ullæ frequentius in veteribus libris permutari solent) habes ἄμφολοι: unde pronum est facere Πάμφυλοι. Nam literas initiales sæpissime à librariis veteribus omitti solere, itidem notum est. Mirum autem non est, Scriptores in re tam incerta & antiqua fluctuare; aliosque appellationem istam

istam βένη ad Phrygas; alios ad Lydos; nonnullos ad Pamphylos (gentes ferè vicinas, & in eodem Asiæ tractu olim sitas) referre.

In v. Βόσποροι, Suidas, Philea (si placet) auctore, scribit: Βόσποροι δύο· ὁ μὲν καὶ Προποντίδα· ὁ δὲ Θρακικός. Id est, *Bospori duo: alter ad Propontidem; alter Thracicus*. Hic cum foedissimo & puerili errore unus idemque Bosporus pro duobus accipiatur (nam Bosporus ad Propontidem idem est, qui *Thracicus* dicebatur) credere non potui, Suidam (multò minus Phileam, Geographum celeberrimum) adeò imperitum fuisse, ut talia scriberet. Hinc in notis culpam omnem in librarios transferre volui: &, ne Lector Latinus, Geographiæ veteris parum peritus, in putidissimum errorem incideret, licere mihi putavi, locum hunc, non prout hodie legitur, sed ut olim eum rectè scriptum arbitrabar, Latinè vertere: ita tamen, ut nec in Græcis quicquam mutarem; & præterea in Latinis verba postrema, quæ à me sensûs supplendi causâ addita erant, duobus uncis à reliquis separarem. Hoc indignatur Aristarchus, & stolidè in me verbis invehitur, quòd culpam erroris hujus à Suida in librarios transferendam, &, quæ in Græcis curva sunt, in Latina versione corrigenda cen-

fuerim. Errorem enim hunc non esse librariorum, sed ipsius Suidæ, vel potius eorum, à quibus Suidas ista sumserit: qui proinde genio suo relinquendi sint, etiam si errent. Hæc non ineptè Aristarchus: cui proinde haud gavatim nunc concedo, me immeritò antè Suidam hîc excusare, & à suspitione tam foedi erroris purgare voluisse. Nam ipse ex eo tempore tot & tanta similis stuporis indicia & argumenta in Grammatici hujus Collectaneis deprehendi, ut facilè id, quod dixi, Aristarcho largiri possim. Sed ecce, quàm opportuna hîc mihi sub manibus nascatur occasio, hominem suo, ut ajunt, jugulandi gladio. Si enim Suidas tam exiguo judicio & delectu in Lexico suo concinnando usus est, ut loca tam foedis erroribus inquinata, pro bonis & fanis, ex aliorum scriptis excerpserit: quis stupor, Grammaticum illum appellare *sapientissimum Græcæ linguae administrum*, & *præclarum Græcæ eruditionis Μεσσηγέτην*? quibus, scilicet, titulis Aristarchus noster eum condecorat; ut jam suprà diximus. Quin ego pecudis potius, quàm hominis cordati & sapientis esse existimo, duces suos temerè & cæcâ ratione ad ipsa præcipitia usque sequi, neque unquam insidias & abrupta locorum suspecta habere. Sed cùm de hoc stupore Suidæ
plura

plura superiùs dicta sint ; hîc plura ea de re non addemus.

Et hætenus quidem dimidiam circiter partem exigui Supplementi, quod Aristarchus in Suidam edidit, percurri. Poteram quidem & in altera parte percurrenda, nonnulla similiter notare, quæ malignitatem hominis & imprudentiam abundè arguant: sed labore hoc superfedere malui ; quòd nugarum harum me jam tæderet. Antequàm tamen ad alia pergam ; uni tantùm cavillationi Aristarchi adhuc respondere visum est. Nimirum, plus semel Aristarchus mihi objicit, vel potius exprobrat, quòd loca quædam in mea Editione Suidæ de industria omiserim, quæ in aliis Editt. reperiantur: ut, scilicet, hac ratione suspicionem Lectori moveat, Editionem meam eatenus saltem reliquis deteriore esse, quòd pauciora illis contineat. At verò uti ubique alibi Aristarchus κατορθώματα mea qualiacunque in Suidam, tanquam mysteria Cereris, religiosè celat; ita & hîc pro solito suo candore dissimulat, supplementa, quibus Editionem meam ex MSS. auxi, pondere & numero omissiunculas meas longè vincere. Vide saltem, Lector, v. Ἐμπαρος, v. Ἐνδοξα, v. Ἐξεριθεύοντα, v. Ἐπιβάθρας, v. Ἐπιμυίδης, v. Λίβερα, v. Μυκῶνι Ⓞ γείτων, &c. ubi tam foedus hiatus
prio-

priorum Editt. ex MSS. supplevi, ut vel unica harum restitutionum omnes omissiones meas facile redimere possit. Nam & paucissima sunt, quæ de industria omisi, eademque tam frivola & levia, ut mireris, Lector, si sciveris. Inter hæc, nimirum, sunt vocabula quædam interpretatione carentia : ut, Διίπτειν, αἰτιατικῇ: Καταπλήττω, αἰτιατικῇ: Καταπαλαῖσαι: Καταπατῶ, αἰτιατικῇ: Διακωλύω, αἰτιατικῇ: Παραγράφω, αἰτιατικῇ, &c. cujus generis quicquillas ab otiosis librariis Suidæ additas fuisse, etiam si MSS. meliores non testarentur, res ipsa clamaret. Et tamen vide, Lector, quàm indulgens fuerim, qui ne quidem omnes ejusmodi ineptias abjicere voluerim, sed potiores ex illis retinuerim: ut, ex. gr. vocem * Διαθηγή: quam in serie sua nudè & sine interpretatione sic positam, quia singularis mihi videbatur, in Editionem meam recepi: licet in 2 MSS. Paris. eam deesse, in schedis meis notassem. Fateor quidem me ad ipsum Suidam hac de re Lectorem non monuisse: sed per festinationem, vel potius nimiam rerum, quæ animum meum distrahebat, varietatem, & alia nonnulla, quæ in schedis meis ex MSS. nota-

* Qualis hæc vox sit, & quid significet, in notis meis ad Suidam exposui.

notata habebam, attentionem meam effugisse video. Sic in v. Διαβάλλειν, hiatum sententiæ, qui occurrit in verbis illis, ναὺν ἀγβάλλειν ἐπιχειρῶντι, &c. 2 MSS. Paris. eodem modo suppleant, quo Cod. Lugdun. & in v. Ἀσείζομεν, itidem 2 MSS. Paris. addunt ὠραίζομεν: & in v. Διατυπῶν iidem Codd. legunt μεταπλάττων, pro μετατάττων: ut schedis meis admoneor. Sed omnia ejusmodi supplementa constitui aliquando publici juris facere; unâ cum *Secundis Curis* meis in Suidam; quarum exiguum tantum specimen inferius exhibebo; ut Aristarchum ad simile faciendum excitem, vel potius provocem. Valde enim credibile est, tantum Suidæ amatorem & admiratorem, multas capitales, & (ut sic loqui mihi liceat) sesquipedales in Lexicographum illum habere observationes & emendationes, à longo jam tempore collectas: quas quare tam pertinaciter nobis invideat, ut præter varias lectiones ex Codice Lugdun. depromptas, nihil memoratu dignum ex proprio & domestico penu ad illustrandum Suidam in medium adferat, haud sane capio. Nisi fortè ea, quæ insigniora sunt, secundo supplemento reservaverit: ut imitetur, scilicet, morem ducum bellicorum, qui expeditos & leviter armatos in pugnam præmittere solent, graviore

vioire armaturâ subsequente. Et hæc quidem conjectura ne me fallat, quàm magno redemptum velim. Novi enim haud pauca adhuc in Suida esse ulcera Chironia, quæ solâ (scilicet) Æsculapii illius manu perfari posse puto.

Sed ut ad omissiones meas redeam; eæ, præter voces interpretatione carentes, paucissimæ sunt: puta, viginti circiter numero; vel summum triginta, nî fallor: ex quibus (si excipiam omissionem articuli Βεόχους; itemque voculæ Βῆσσα in v. Βεσσῆεις: quæ nescio quo pacto præterierim) nulla est, quam infectam velim. Quin potius plurima alia ejusdem farinæ abjicere poteram, si auctoritatem optimi & antiquissimi M S. Paris. (quem in Notis meis A vocare soleo) sequi voluissem. In eo enim Codice (quo nescio antiquior & melior in tota Europa exstet) plus trecenta, ni fallor, librariorum, vel aliorum additamenta desunt; quæ tum in vulgatis Editt. tum etiam in recentioribus M S S. (non quidem in contextu omnia, sed ad marginem haud pauca) reperiuntur. Nimirum, Codd. M S S. Suidæ, aliorumque Lexicorum veterum, ita comparati esse solent, ut, quò antiquiores sunt, eò pauciora & sinceriora contineant: at contrà, quò recentiores, eò & auctiores sint: quia, scilicet, ea est natu-

tura Lexicorum, ut semper & facile iis aliqui addi possit, & soleat. Similis ergo illorum est ratio, ac amnium, qui in processu paulatim incrementum capiunt, & quò longius à fontibus suis abeunt, eò copiosiores quidem, sed minùs puri & limpidi fluunt. Hinc apparet, quantopere fallantur illi, qui Codices MSS. Suidæ ex copia potissimùm æstimant, omniaque, quæ in Collectaneis, Suidæ nomine appellatis, hodie leguntur, à prima manu venisse existimant. Sed hunc errorem, antè quidem pervulgatum, jam dudum in Præfatione ad Suidam profligavimus.

Subjungam nunc observationes aliquas in Suidam, ex *Secundis Curis* meis in Grammaticum illum decerptas; ut fidem antè datam liberem.

Ἀβρικέσερον, ἀληθέσερον.] Notavi ad illum locum, vocem hanc errore librariorum corruptam videri ex ἀκριβέσερον: cujus conjecturæ nondum me pœnitet: nisi quòd nunc errorem hunc non librariis, sed ipsi Suidæ assignandum esse censeam. Nam Lexicographus ille & plures alias voces spurias pro bonis & sinceris in serie sua posuit: ut constat. Addam nunc & aliam conjecturam: nimirum, τὸ ἀβρικέσερον corruptum videri posse ex ἀτρεκέσερον: ab ἀτρεκές, quod idem significare ac ἀληθές, notum est. Hesychius:

fychius: Ἀτρεκὲς, ἀληθές. Et, Ἀτρεκέως,
 ἀληθῶς, ἀκριβῶς. Hinc obiter emendandus
 est ipse Hefychius alio loco, ubi ait: Ἀθα-
 ρέως, ἀκριβῶς. Nam quin illud ἀθαρέως cor-
 ruptum sit ex ἀτρεκέως, nullus dubito. Sic
 paulò antè Αθαιαρεῖς positum est pro ἀτρεκεῖς;
 quatenus, nempe, exponitur per ἀκριβεῖς:
 at pro ἀτειρεῖς; quatenus ei additur inter-
 pretatio αὐθάδεις, & ὑπερόπια. Non infre-
 quenter enim Grammaticus ille easdem voces
 duobus, tribusve, vel pluribus in locis di-
 versâ facie & forma exhibet: ex quibus ple-
 rumque una tantum forma recta est, & ve-
 ra: reliquæ adulterinæ. Et ne quis me gra-
 tis hoc dixisse putet, paucis exemplis rem
 probabo. Hefych. in serie sua: Ἐπισίξαι,
 ἐφορμῆσαι. Unde est apud eundem, Ἐπίσηγ-
 μα (pro Ἐπίσιγμα) ἐπεγκέλευμα κυσίν. I-
 dem verò alibi corruptè: Ἐπισύξῃ (pro ἐπι-
 σίξῃ) ἐπαφῇ. Alibi: Ἐπισῆξαι, ἐφορμῆσαι.
 Et, Ἐπισήγμαλα, ἐπικελεύμαλα. Casaubo-
 nus quidem ad Athen. lib. 7. c. 4. sub init.
 duas posteriores glossas pro sinceris ample-
 ctitur, mendoque carere putat; sed qui non
 animadverterat easdem glossas apud ipsum
 Hefychium alibi emendatiùs legi. Est au-
 tem ἐπισίξειν (unde ἐπισίξαι) canes cum so-
 no sibilante in aliquem immittere: (quod
 Hefychio hîc est ἐφορμῆσαι) quo sensu acci-
 pitur apud Aristoph. Vesp. vers. 703. ubi

à Scholiaſte itidem exponitur ἐφορμῆσαι :
 nec non, ἐπαφίεναι τὰς κύνας.. † Idem He-
 ſych. Αἰάζω, ἀναβοῶ, σενάζω. Pro quo ali-
 bi corruptè: Δαιάζω, ἀναβοῶ, σενάζω. Ali-
 bi: Ἀδαιίζω, ἀναβοῶ, ἀνασενάζω. Alibi: Ἀ-
 δεάζων, ἀναβοῶν, ἀνασενάζων. † Idem: Ἀτε-
 ρέψατο, ἠθέτησεν. Monſtrum verbi: quod
 nonniſi per plures emendationum gradus
 veræ & priſtinæ formæ reſtitui poteſt. Nam
 primò quidem ſeries literarum ſuadet, ut
 pro - - ἐψατο legatur - - ὀψατο, vel potiùs
 - - ὠψατο: nam præceſſerat jam, Ἀτεροί,
 Ἀτεροῖον, Ἀτερϙ, &c. Deinde mutato T
 in Γ (quæ literæ ſæpiſſimè permutari ſolent:
 unde & mox apud Heſych. habes Ἀτεωρό-
 χοι, pro ἀγέρωχοι) fit, ἀγερῶψατο; quod
 proximè accedit ad id, quod alibi apud
 Heſych. legitur: Ἀγερῶσατο, ἠθέτησε, διε-
 ψεύσατο. Et alibi: Ἀγρῶσατο, ἠθέτησεν, διε-
 ψεύσατο. Unde proximus eſt gradus ad
 veram lectionem, Ἀκυρῶσατο (ſine augmen-
 to, nimirum, pro Ἠκυρῶσατο) ab ἀκυρόω:
 quod idem ac ἀθετέω. Heſych. ſuo loco:
 Ἀκυρῶσαι, ψευδοποιῆσαι, καταργῆσαι. † I-
 dem: Ἀήτης, ἀνεμϙ. Alibi vitioſè: Λῆ-
 ται, ἀνεμοι: poſito Λ pro Α: quæ literæ, ut
 conſtat, frequentiffimè confunduntur. †
 Idem: Ἀφρακίϙ, ἀφύλακίϙ. Alibi: Ἀ-
 φαρκίϙ, ἀφύλακίλος. † Idem: Ἀνιευδύες,
 ἐκδέροντας. Ex Schol. Homer. ad Odyſſ. B.
 C verſ.

vers. 300. Alibi: Ἐνιερμύες, δέροντας. Vulgò quidem ibi legitur Ἐνιθμύες; at series litterarum ostendit, Hesychium scripsisse Ἐνιερμένες. † Idem: Δρασκάζειν, κρύπτεισθαι. Pro quo alibi corruptè, Δασκάζειν, & Δραγκάζειν, apud eum legitur. † Idem Κατησάτην, καθωμιλησάτην. A verbo, nimirum, κατὰδω. Alibi corruptè: Κατηθάτην, καθωμιλησάτην. † Idem: Ἀθέλβεται, διηθείται. Pro quo alibi corruptè: Ἀθλεύεται, διηθείται. † Idem: Αἰονᾶν, καταντλεῖν. Alibi mendosè: Ἀεννᾶσθαι, καταντλεῖσθαι. Alibi: Καταορᾶ, καταντεῖ. Ubi legendum est: Καταιονᾶ, καταντλεῖ. Nam idem alibi rectè: Καταιονεῖ (quod idem ac Καταιονᾶ: dicebatur enim tam αἰονεῖν, quàm αἰονᾶν) καταντλεῖ. † Idem: Παλύνειν, πάσσειν: in v. Παλύνας. Alibi vitiosè: Λαλύνει, πᾶσσει. † Idem: Ἐξ ἐπάλξεων, ἐκ τῶν πορμαχῶνων. Et alibi monstrosè: Ἐξεκαλύσω, ἐκ τῶν πορμαχῶνων. Cui proinde loco, tanquam desperato, vel insigniter corrupto, meritò asteriscus in vulgatis Editt. appositus est. † Idem: Καθιγμύον, κατελθόντα. Et alibi corruptè: Καθειγμύος, κατελθάν. Ubi Palmerius malè legendum censet, Καθειμύος. † Idem: Γισία, ἐσχάτη. Ubi pro ἐσχάτη, legendum est ἐσχάρα. Nam idem alibi: Ἰσία, ἐσχάρα. Ubi ἰσία confunditur cum ἐσία: quod à Suida rectè exponitur, ἐσχάρα, βωμός.

μός. Obiter autem hīc notandum est, Γισία eādē ratione dictum esse pro ισία; quā apud eundem Hesych. Γισχύν, pro ισχύν: Γίς, pro ἴς: Γιτέα, pro ἰτέα: Γοῖνος, pro οῖνος, &c. in quibus quidem verbis τὸ Γ positum est pro digammate Æolico F. † Idem: Ὀρέγεται, ἐπιθυμεῖ. Quod rectē se habet. At alibi corruptē: Ἀρίχεται, γλίχεται, ἐπιθυμεῖ. Alibi: Ἀρόχεται, γλίχεται, ἐπιθυμεῖ. † Idem: Ἐπικεύσω, κρύψω. Alibi corruptē: Ἐπιδεύσω. ἐπικρύψω. † Idem: Ἀθλήσας, κακοπαθήσας. Alibi: Ἀελλήσας, κακοπαθήσας. Corruptē scilicet, pro ἀεθλήσας: quod poëticum est pro ἀθλήσας. Nam fallitur utique Gujetus, qui verbo ἀελλήσας, quod vitio carere putat, metaphoram inesse credit, ἄπο τῶν ἀελλῶν sumtam. † Idem: Ἀνηρεῖψαντο, ἀνήρπασαν. Alibi corruptē: Ἐνερῖψαντο, ἀνήρπασαν ἐκ τῆς γῆς. Alibi: Ἀνερήψαντο, ἀφῆρπασαν. Est autem Ἀνηρεῖψαντο vox HomERICA II. Y. vers. 234. † Idem: Ἐναθρεῖν, ἀτενίζειν. Alibi corruptē: Ἐνθρίζειν, ἐνατενίζειν, νύσσειν. Ubi postremum interpretamentum νύσσειν (i. e. *pungere, stimulare*) pertinet ad Κεντρίζειν: pro quo Hesychius hīc miro stupore posuit Ἐνθρίζειν, idque confudit cum Ἐναθρεῖν. Solenne nimirum est Hesychio, verba duo vel plura similis soni hoc modo inter se confundere, & uni ex illis reliquo-

rum significationes etiam tribuere : quod paucis exemplis ostendam. Εὐρύνειν, αὐξεῖν, ἰχνεύειν. Ubi ἰχνεύειν pertinet ad ἐρευνᾶν : quod cum εὐρύνειν hīc confunditur. Vide Hesych. v. Ἰχνεύει. † Καταλῦσαι, ἀπολαῦσαι, εὐωχηθῆναι, καταμεῖναι, καταβαλεῖν. Sic enim continuâ serie ista legenda sunt ; neque τὸ καταμεῖναι à prioribus separari debet, tanquam nova glossa : ut fit in vulgatis Editt. Mirum autem κυκεῶνα Hesychius Lectori hīc propinat, dum ex καταλῦσαι & καταλαῦσαι unum facit verbum, & priori significationes posterioris quoque tribuit. Nam τὸ καταλῦσαι rectè quidem exponas per καταμεῖναι, i. e. *manere in diversorio* (unde & κατάλυμα *diversorium* significat) item per * καταβαλεῖν, i. e. *evertere, destruere, dejicere* (quo sensu dicitur, καταλῦσαι ἀρχὴν, i. e. *evertere imperium*) at non per ἀπολαῦσαι, & εὐωχηθῆναι. Hæ enim interpretationes pertinent ad Καταλαῦσαι; quod verbum, antè ignotum, primus, ni fallor, ex ruderibus suis excitavi. Compositum autem est ex præpositione κατὰ, & inusitato λαύω : unde etiam est ἀπολαύω, verbum notissimum. Hesychius alio loco : Λαύξει, δαίννυται, εὐφραίνεται. Ubi scribendum

* Sic vice versa Hesychius καταβαλεῖ exponit per καταλύσει.

bendum est vel Λαύσει, vel Λαύει: à dicto verbo Λαύω. Nisi tamen potius Λαύζει ibi positum est pro Δαΐζει (mutatione minimè præcipiti, si consideres, quàm sæpe δ cum λ, & ζ cum ξ confundi soleat) unde est Ἐδαΐσεν; quod Hesychius exponit εὐώχῃσεν. † Δεδεγμένος, ἀγαγεκομμένος, ἐπιτηρήσας, ἐκδεχόμενος. Ubi Δεδεγμένος confunditur cum Δεδαιγμένος. Nam ad posterius verbum pertinet interpretatio ἀγαγεκομμένος. Hesychius suo loco: Δαΐζων, κατακόπλων. Et, Δαΐζας, κατακόψας. Et, Δαΐζε, κατέκοψε. † Ἐπῆρσεν, ἐφώρμησεν, ἐπέρασεν. Hic τὸ Ἐπῆρσεν (quod corruptum est) mutari debet in Ἐπῶρσεν, quatenus refertur ad ἐφώρμησεν: at in Ἐπερῆσεν, quatenus pertinet ad ἐπέρασεν. Hesychius alibi: Ἐπορσον, ἐφορμήσαι ποίησον. Vide etiam Homer. Il. g. vers. 72. ubi (uti & alibi apud eundem) τὸ ἐπῶρσε occurrit. Quod autem attinet ad verbum πρήσσειν; id apud poëtas idem esse ac περᾶν, notum est. Hinc Hesychius suo loco Διαπρήσσει interpretatur ἀγαπερᾶ: & Διαπρήσσοντες, ἀγαπερῶντες. † Καθίζαι, καθίσκονῃσαι, μεθύσαι. In hac nota (quæ apud Hesychium legitur post v. Κάτθανεν) τὸ Καθίζαι mentitur personam duorum verborum, similis quidem soni, sed diversissimæ significationis: nimirum, τῷ καταθῆξαι (i. e. acnere: à θήγω, acuo) & καταθῶξαι,

i. e. *inebriare* : à θώσω (pro quo etiam dicebatur θώω) *inebrio*. Ad prius pertinet interpretatio ὄξακονῆσαι : ad posterius, τὸ μεθύσαι. Hesychius suo loco : Καταθῆξαι, παροξύναι. Idem : Θῶξαι, μεθύσαι. Et, Θώσασθαι, μεθυσθῆναι. Et, Τεθωγμύοι, μεμεθυσμύοι. † Καιροθέσαι, κρατέσαι, περτρέχσαι. Hic in corrupta voce Καιροθέσαι, duo latent verba affinis soni ; nimirum, Κρατέσαι, & Προθέσαι. Ad prius referendum est τὸ κρατέσαι : (pro quo nimirum poëtice dicitur κρατέσαι) ad posterius τὸ περτρέχσαι. Hesych. alibi : Προθέων, περτρέχων. Item : Κρατέει, κρατεῖ. † Ἐπημύει, ἐπικατακλᾷ, ἐπισενάζει, ἐπιγογύζει, ἐμπίπτει. Sic enim continuâ serie ista legenda sunt ; sublato signo distinctionis, quod in vulgatis Editt. malè ponitur ante Ἐπιγογύζει ; quasi ibi novæ notæ esset initium. Confudit autem hoc loco Hesych. verbum Ἐπιμύζειν, cum Ἐπημύειν. Nam interpretationes ἐπικατακλᾷ, & ἐμπίπτει, pertinent ad Ἐπημύει (quod est verbum Homericum Il. B. v. 148. ubi vide Schol.) at illæ, ἐπισενάζει, ἐπιγογύζει, ad verbum Ἐπιμύζειν. Hesych. suo loco : Ἐπεμύξατο, ἐπεσέναξε, ἐπεγόγυσεν. Idem : Ἐπίμυξις, σεναγμός. Erotian. Ἐμύξεν, ἐσέναξε. Quod autem ad ἐμπίπτειν adtinet ; dubium non est, quin pertineat ad Ἐπημύει. Nam ipse Hesych. Ἡμύει interpreta-

pretatur, κλίνει, πίπτει. † Ἀτεύκῃς, ἀνε-
πάφῃς, ἀτερπῆς. Hīc τὸ Ἀτεύκῃς cum Ἀθίκῃς
confunditur. Nam ἀνέπαφον pertinet ad
Ἀθικλον (vide v. Ἀθιγῆ, & Ἀθικλον) at τὸ ἀ-
τερπῆς (pro quo legendum est ἀπρεπῆς) ad
Ἀτευκλον: quod idem est ac * Ἀτυκλον: quod
Hesychius suo loco exponit, ἄκοσμον,
σκληρόν, &c. Atqui ἄκοσμον idem est quod
ἀπρεπῆς. Suidas: Ἀκοσμα, ἀπρεπῆ, ἄτακτα.
Ut proinde dubitari non debeat, quin pro
ἀτερπῆς in loco hoc Hesychii legendum sit
ἀπρεπῆς. † Ἀπορῥαίσει, ἀπορεῖ, ἀφθαρθεῖ,
ἀποφθαρήσεται. Hīc pro ἀπορεῖ legendum est
ἀπολεῖ: quod Atticum est pro ἀπολέσει, i. e.
perdet. Hesych. suo loco: Ἀπολῶ, ἀπολέσω.
Cum hoc ergo bene convenit sequens
ἀφθαρθεῖ. At postremum illud, ἀποφθα-
ρήσεται, referendum est ad Ἀπερῥήσει: ab
ἀπερῥεῖν, i. e. abire, in malam rem facessere:
quod etiam significat ἀποφθείρεσθαι, vel ἀπο-
φθεῖρειν. Hesych. suo loco: Ἀπερῥε, ἀποφθείρε,
πορεύε μετὰ φθορᾶς. Id est, *Abi ad malam
rem.* Idem: Ἀποφθάρηθί με, ἀπαλλάγῃθί
με: i. e. *Discede à me.* Et alibi: Ἐγρε,
Φθείρε, ἀπαλλάσσε. Suidas: Ἡρῥησεν, ἐφθάρη,
ἦλθεν. Idem: Εἰσήρῥησεν, εἰσεφθάρη. Id est,

C 4

in-

* Est vox composita ex α privativo, & τυκλόν: ἀ-
τύκω, fabricor, elaboro, &c. quod etiam significat τεύ-
χω: unde ἄτευκλον.

ingressus est: malo, scilicet, sensu: veluti cum pestis intrare aliquam domum dicitur. Hinc obiter emendandus est Hesychius; apud quem pro Ἡθησεν, ἐφθάρη, ex Suida rescribendum est, Ἡρρήσεν, ἐφθάρη. Item, pro Εἶρησεν, εἰσεφθάρη, apud eundem reponere, Εἰσῆρρήσεν, εἰσεφθάρη: quam correctionem ipsa literarum series flagitat. Vide eundem Hesych. v. Ἀπερρήσει: quod exponit, Ἀπολέσει, Ἀποφθερεῖ: contrario, nimirum, errore confundens Ἀπερρήσει, cum Ἀπορραίσει. Posteriori enim verbo rectè accommodatur interpretatio Ἀπολέσει; non autem verbo Ἀπερρήσει: utpote quod longè aliud significat, ut diximus. Sumtum est autem τὸ Ἀπορραίσει ex loco Homérico Odyss. A. vers. 404. ubi Schol. ἀφθερῇ, ἀποσπάσει. † Ἐκρησσῶν, ἐγρηγορῶν, Φυσῶν. Hic τὸ ἐγρηγορῶν pertinet ad Ἐγρήσσων: (pro quo hic malè scriptum est Ἐκρησσῶν. Vide Hesych. v. Ἐγρήσσων) at τὸ Φυσῶν referendum est ad verbum Πεῆσαι, i. e. *inflare*: ἀπρήθω. Vide Hesych. v. Πεῆσαι, & Πεῆσε, & Ἀναπρήσαι.

Sed tempus & charta me deficerent, si omnia hujus generis ἀμαρτήματα, per totum Hesychii Lexicon magno numero diffusa, hic recensere vellem. Quare ne me æstus Hesychianus longiùs, quàm par est, abripiat, ad Suidam me refero. Apud eum
in

in serie sua legitur : Ἀδῆωτον , ἀπόρρητον.
Ubi MSS. Paris. post ἀπόρρητον addunt ἀ-
πραΐδευτον. Sic apud eundem Suidam Δηώ-
σας exponitur πραιδεύσας , ἀνελών , &c. Vi-
de etiam Hesych. v. Ἐδῆωσας.

† Ἀθερῶσσει , ἀγρυπνεῖ.] Pro quo He-
sych. habet , Ἀγερώσσει , ἀγρυπνεῖ. Utrum-
que corruptum est ex Ἐγρήσσει : quod poë-
tis idem est ac ἀγρυπνεῖ. Hesych. Ἐγρήσ-
σων , ἐγρηγορώς , ἀγρυπνῶν. Idem alibi cor-
ruptè : Ἐκρησσῶν , ἐγρηγορῶν. Ubi scriben-
dum esse , Ἐγρήσσων , jam antè diximus.

† Ἀζήρῳ , ὁ μὴ ξηρός.] Ubi vel legen-
dum est , Ἀζήρῳ , ὁ ξηρός : omissâ particu-
la negativâ (nam sequitur statim , Ἀζήρει ,
τὸ ξηραίνει) vel , Ἀξηρῳ , ὁ μὴ ξηρός : muta-
to ζ in ξ : quæ literæ sæpissimè permutari
solent. Posterior emendatio si placet ;
vox hæc inferiùs suo loco collocanda e-
rit.

† Ἀειγλήνησιν , ταῖς διηνεκέσι ῥυπαρίαις.]
Scribendum hîc foret , Ἀειγλίνησιν , per ι ;
si verum est , quod Suidas alio loco tradit :
Γλήνη , κόρη ὀφθαλμοῦ. Γλίνη δὲ , ὁ ῥύπῳ ,
ἀφ' τῆς ι. Sed ut verum fatear , hæc ob-
servatio mihi suspecta est. Quare , si in-
terpretatio illa , ταῖς διηνεκ. ῥυπ. (quam ta-
men à recentiore manu additam esse oportet ,
quia in MSS. Paris. deest ; ut in notis
ad Suidam jam monuimus) rectè se habet ;

scribendum potius erit, Ἀειγλοίοισιν, pro Ἀειγλήνησιν. Nam Γλοιός ab Hesych. exponitur ῥύπῳ: item ῥυπαρός: quam significationem quoque ei voci tribuit Suidas: quem confer.

† Ἀείρων, ἀΰπευτος.] Pro his apud Hesych. habes: Ἀῖρρόν, ἀΰπευτον, ἀκολάκευτον.. Sed lectio Suidæ præferenda est: ut sit verbum compositum ex α privativo, & εἶρων: quo nomine comprehenduntur qui vis ὑποκριταί: in quorum numero etiam sunt κόλακες, i. e. adulatores. Hinc Hesychio εἰρωνεία etiam exponitur κολακεία. Et eidem Ὠῶπες sunt κόλακες, εἰρωνες.

† Ἀειρός, ὁ ἀπειρος.] Corruptè pro Ἀῖδρός: quod idem ac Ἀῖδρις. Hesych. Ἀῖδροί, αἰδρίες, Ἰων. Τεύκρω. Atqui Ἀῖδρις ab ipso Suida suo loco exponitur, ἀμαθῆς, ἀπειρος. Et Ἀῖδρει, apud Hesych. est, ἀμαθῆς, ἀπείρω. Et Ἀῖδρείη, ἀπειρία. Et αἰδρίη, ἡ ἀπειρία, apud Suidam.

† Ἀῖρος, ὄνομα κύριον.] Respexit procul dubio ad Homer. Odyss. Σ. vers. 72. ubi Irus mendicus vocatur Ἀῖρος: eodem scilicet modo, quo Paris apud eundem Poëtam a libi Δύσπαρις appellatur: nomine, non proprio, sed ἐπιθετικῶ. Unde apparet ineptus error Suidæ, qui Ἀῖρος pro nomine proprio Lectori hîc venditat.

† Ἀκαρίδιος, ὁ βραχύτατος.] Et deinde
in

in fragmento Scriptoris : Ἀκαρίδιος ὁ ἀνδρα-
 πινος βίος. Sed utrobique legendum est : Ἀ-
 καρίαῖος : mutato tantum Δ in Α : que lite-
 ræ, ut constat, sæpissimè à librariis permu-
 tantur. Sic infra in v. Ἀνεμος, habes ἀνε-
 μίδιον, pro ἀνεμιαῖον; ut ibi notavimus: & a-
 pud Pollucem lib. 9. cap. 6. num. 60. ante
 novissimam illius Grammatici Editionem,
 legebatur δραχμίδιον, pro δραχμιαῖον : uti a-
 pud eundem num. præc. σατηρίδια, pro σα-
 τηριαῖα. Plura loca auctorum, in quibus
 librarii hanc terminationem - - ιαῖος muta-
 runt in - - ίδιος, notavimus alibi. Hinc au-
 tem apparet, Henr. Stephanum τὸ ἀκαρί-
 διος nimis securè ex corrupto hoc loco Suidæ
 in Thesaurum suum Gr. Lat. recepisse; li-
 cet vocem illam nusquam alibi reperisset.
 Quod autem ad ἀκαρίαῖος adtinet; est voca-
 bulum satis frequens, & pluribus Scripto-
 ribus usitatum : ut vel ex Lexicis constat.
 Et sicut τὸ Δ τῷ Α; ita vicissim τὸ Α τῷ Δ
 locum haud raro occupare solet : quod
 quamvis Criticis notissimum sit, unum ta-
 men ejus permutationis hîc adferam exem-
 plum; ut locum Hesychii, insigniter cor-
 ruptum, obiter emendem. Apud eum,
 nimirum, in serie sua legitur : Ἀέρον, ἀπέ-
 δεκᾶται. Pessimè, pro Δέρον (sine augmen-
 to pro ἑδέρον) ἀπέδεγμαῖται : i. e. excuria-
 bant. Ipse Hesychius alibi : Ἑδεραν, ἐξε-
 δεγ-

δερμάτωσαν. Et ἐκδέιρεται (vel potius ἐκ-
 δέρεται) ἐκδερματῖται. Atqui ἀποδερματόω,
 & ἐκδερματόω, idem est. Hinc autem ap-
 paret, quàm dextrè Gujetus, de glossa
 quidem ipsa in dicto loco Hesychii mini-
 mè sollicitus, pro ἀπεδεγκάτῃν scribendum
 censuerit ἀπεδεκάτῃν: i. e. *decimabant*.
 Quasi verò de interpretatione quicquam
 certi statui possit, antequam glossam ipsam
 ab omni obscuritate, dubio, vel deprava-
 tione liberaveris. Aliud mendum, huic
 plane geminum, paulò post apud Hesych.
 sequitur: Ἀερός, ἀναιδής. Ubi Sopingius:
Fortè legendum, Ἀῖρος: ab Iro mendico. Quæ
 non levis est hallucinatio; quamvis facile
 ignoscenda. Nam vera emendatio, non
 adeò obvia est, neque investigatu facilis.
 Scribendum enim: Λιρός, ἀναιδής. Ipse He-
 sychius alibi: Λιρός, ἀναίσχυντος, ἀναιδής.
 Idem v. Λειριόεντα: τὸ δὲ λίρος (ubi notabis
 scribi προπερισπωμένως) ὃ δηλοῖ τὸν ἀναιδῆ, διὰ
 τῆς Καλλίμαχος. Vide etiam Suid. v. Λι-
 ρός: itemque Etymol. M. v. λειρόφθαλμος.
 Nimirum α hic positum est pro Λ; quæ
 literæ propter affinitatem figuræ non minùs
 frequenter inter se permutantur, quàm α
 & Δ. Sic jam suprà ex Hesychio produxi-
 mus: Λῆται, ἄνεμοι: pro Ἀῆται: posito Λ
 pro α. Et apud eundem in serie sua habes:
 Αἰζαντα, ὀσμῆσαντα: pro Ἀἰζαντα. Nam
 Ἀἰσσειν

Ἰσσεῖν significare ὀσμᾶν, cuius notum est. Hinc rectè Hesychius suo loco : Ἰσσεῖς, ὀσμῆσας. Sed hæc obiter.

† In v. Ἰσσεῖν Suidas adfert breve hoc fragmentum Epigrammatis: Καὶ ψήκτραν Ἰσσεῖν ἀπέπλυνσε. Ubi in Notis integrum Epigramma, ex quo fragmentum hoc excerptum est, ex Anthologia inedita exhibuimus: simul admonentes Lectorem, pro Ἰσσεῖν in dicto Epigrammate legi δονακῆτιν; non absque insigni scripturæ diversitate. Et quamvis eo tempore τὸ δονακῆτιν minùs probarem: quod, scilicet, epitheton illud τῇ ψήκτρα, i. e. *strigili*, minùs convenire mihi videretur: nunc tamen ut aliter sentiam, adducit me locus hic Plutarchi de Lacon. Instit. p. 239. Α. Στλεγγίσιν ἔσιδηραῖς, ἀλλὰ καλαμίνας ἔχωντο. Id est, *Strigilibus non ferreis, sed arundineis utebantur*. Unde saltem discimus, strigiles *arundineas* olim in usu fuisse: quod pulchrè confirmat lectionem Epigrammatis δονακῆτιν (sic enim ibi scribendum est pro δονακῆτιν:) à δόναξ; quod idem est ac κάλαμος, i. e. *arundo*. Δονακίτις autem formatum est à δόναξ; ut ab ἀνδραξ, ἀνδρακίτης, & foemin. ἀνδρακίτις; ab αἷμα, αἱματίτης, αἱματίτις, & sexcenta alia hujus generis.

In v. Ἰσσεῖν, verba illa, Ἰσσεῖν κατὰ θεωροίησιν - - - γενικῇ συντάσσεται, in optimo MS. Paris. prorsus desunt; in altero vero

vero margini adscripta sunt : certissimo indicio, ea à recentiore manu in contextum immissa fuisse. Et hujus generis plurima alia apud Suidam hodie leguntur: quamvis ea in MSS. Paris. deesse, vel saltem in margine ibi exstare, Lectorem in Notis non semper monuerim: quod decepit Aristarchum, qui toties omissiones mihi exprobrat. Sic in v. Ἀγαπητὸν, verba illa, Ἀγάπη εἰς περπερεύεται, ὁ Ἀπ. Παῦλ. φησ. τστ. εἰς προπ. itidem ab optimo Cod. M S. Paris. absunt; in altero verò margini adhærent: unde tandem jussu librariorum in contextum migrarunt; & quidem in locum minimè suum. Nam ῥῆσις hæc non pertinet ad v. Ἀγαπητὸν, sed Ἀγάπη: quò proinde multò excusatiùs à librariis referri poterat.

† Ἀκεσίπονον, Θεραπευτικόν.] Supple, Θεραπευτικὸν πόνος. Sic inferiùs: Ἀκεσώδυνον, Θεραπευτικὸν τῶν ὀδυνῶν.

† In v. Ἀλκέτας, Suidas Alcetam dicit fuisse ὑποστράτηγον Alexandri; quem tamen alibi ἰπποστράτηγον vocat, in v. Ἰπποστράτηγος. Harum lectionum posteriorem præfero priori.

† Ἀλλοστρατεῖ, στρατεύεται.) Hic pro Ἀλλοστρατεῖ, in uno M S. Paris. legitur Ἀλισατεῖ; in altero, ἀλοστατεῖ; in tertio, ἀλοστρατεῖ: quæ lectionum diversitas satis ostendit,

dit, in hac glossa aliquid ὑπερβολῶν latere. Quare judica, Lector, annon fortè scribendum sit, Ἀγεστρατεῖ, στρατηγῇ. Sanè, Ἀγέστρατος (i. e. *dux exercitus*) habes apud Hesiod. in Theog. ubi Minerva epitheto hoc ornatur. Sed tamen hīc ἐπέχω.

† Ἀλωπόχρῃς. ὁ πολίος.] An pro Ἀλωφόχρῃς; idque pro Ἀλφόχρῃς? Ἀλφὸς enim est λευκός: ut notum est. Sanè apud Hesychium legitur Ἀλωφῆς, λευκός: quod ex Ἀλφῆς corruptum censent viri docti.

† Ἀναβοθρεύσαι, ἀναμοχλεύσαι.] Hesych. melius: Ἀναβοθρ. ἀνασκάπτειν. Nam interpretatio Suidæ potius convenit verbo Ἀναβοχλεύσαι, quod Æolicum est pro ἀνοχλεύσαι: & hoc idem, quod ἀναμοχλεύσαι. Ὀχλὸς enim, & μοχλὸς, pro eodem habentur apud Grammaticos.. Vide Hesych. v. Ἀνοχλίζων, v. Ὀχλίζειν, & v. Ὀχλεύνται: & Suid. v. Ἀνοχλήσας; ubi scribendum potius, Ἀνοχλίσας, vel Ἀνοχλεύσας.

† In v. Ἀνώϊστος, pro Ἀνωϊστὶ, ἀνωπομονήτως, (ut priores Edit. vitiosè habent) in mea Edit. rectè exhibui, Ἀνωϊστὶ, ἀνωπογοήτως: idque non tam ex ingenio, quàm auctoritate MSS. Paris. in quibus rectè sic legitur: quamvis ea de re Lectorem in Notis monere oblitus sim. Idem mendum est
apud

apud Hesych. v. Ἀνωϊστί: ubi itidem pro ἀνωπομονήτως, rescribendum est ἀνωπονοήτως.

† Ἀντιγόχνοια, οἱ τροχοὶ τῷ ἄρματι.] Legendum est: Ἀντύχων χνόαι, ex Hesych.

† Ἀπεμπολή, ἀπόδοσις.] Lego, Ἀπεμω. ἀπόδοσις. Id est, *venditio*.

† Ἀπῆρεν, ὑψωσεν.] Mendum est in glossa. Scribendum enim: Ἐπῆρεν: idque suo loco reddendum.

† In v. Ἀπλότης, Suidas hæc inter alia habet: εἶναι γὰρ δὴ πάλαι καὶ τὰ κατὰ τὸν θνητὸν τῆτον περιπολεῖν ἐξ ἀνάγκης, ὥς φησι Πλάτων. Hic pro κατὰ Codex Lugd. rectè habet κακά: ut Aristarchus monet. Attamen nec sic locus persanatus est (ut idem Aristarchus censet) sed longè adhuc ab integritate sua abest; ut discere licet ex ipso Platone in Theæt. pag. 128. Edit. Læmar. sive Lugd. ubi sic legitur: Ἀλλ' ἔτ' ἀπολέσθαι τὰ κακά δυνατόν, (ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ αἰεὶ εἶναι ἀνάγκη) ἔτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἰδρυσθαι τὴν δὲ θνητὴν φύσιν, καὶ τόνδε τὸν τρόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. Hinc apparet, pro illis apud Suidam, τὸν θνητὸν τῆτον, rescribendum esse ex Platone, τὴν θνητὴν φύσιν, καὶ τὸν τρόπον ἔστον.

Reliqua Spicilegii mei in literam A, aliàs tecum, Lector, communicabo. Nunc
saltum

faltum mihi facere liceat ad literam Δ : ubi in serie sua comparet : Δυάζει, φλυαρεῖ, ἀλογεῖ. Hanc glossam cum priorē interpretatione agnoscit etiam Hesychius : qui tamen (ut est mirus verborum transformator) pro Δυάζει, φλυαρεῖ; mox exhibet : Δυαεῖ, φλυαρεῖ, ἀλογεῖ. Alibi : Δρυάζειν, φλυαρεῖν. Dic, Aristarche, quam glossam ex his tribus veram esse putes. Sed quid consulo Aristarchum, cujus Oraculum, tacentibus MSS. vix unquam responsa dare solet : aut, si sine illis hiscere audet, rarò verax deprehenditur. Quare, ne diu suspensus tenearis, Lector ; scias, nullam ex his glossis esse veram, sed omnes spurias, & ex verbo φλυάζω (quod idem ac φλυαρέω) detortas & corruptas. Nam ex φλυάζω (pro quo apud Hesych. legitur φλῆάζω) omīssa literā primā factum est Λυάζω (Hesych. ipse suo loco : Λυάζει, φλυαρεῖ;) ex Λυάζω, mutato Λ in Δ (quæ literæ frequentissimè permutari solent) ortum est Δυάζω : ex Δυάζω denique, addito, ς, Δρυάζω, & detracto ζ, Δυάω. Vides, Lector, qualia verborum monstra veteres illi Grammatici, verè Arcadico pectore præditi, pro bonis & sinceris, nobis obtrudant. Et ne quis miretur, ex φλυάζω, omīssa literā principe, fieri potuisse λυάζω; idque ab Hesychio in serie sua poni : icire licet, plura alia vocabula,

D

bula, capite suo similiter truncata, apud Hesychium occurrere: ut, Δύρεσθαι, pro Ὀδύρεσθαι: Λαζών, pro Ἀλαζών: Κοπιῆς, pro Σκοπιῆς: Λοφυδνόν, pro Ὀλοφυδνόν: Ἀρχύσωσι, pro Ταρχύσωσι: Λέκρανα, pro ὠλέκρανα: Πιτίμια, pro Ἐπιτίμια: Πίχειρον, pro Ἐπίχειρον: Ληχοῖον, pro Οὐλοχοῖον, &c. Sic ergo & Λυάζω, pro Φλυάζω. Et sicut ex Λυάζω (ut diximus) factum est Δυάζω, posito δ' pro λ: ita contrario errore (posito nimirum λ pro δ) Δηώσας apud Suidam transformatum est in Λειώσας: id quod satis apparet ex addita ei interpretatione, *Δηκόψας*. Nam ipse Suidas suo loco, Ἐδήεν interpretatur διέκοπλον: & Hesychius, Δηέντες, Δηκόπλοντες: item, Δήωσαν, κατέκοψαν; & Δήωσε, κατέκοψε: i. e. *vastavit, exscidit, concidit*. Poteram plura alia hujus generis exempla addere: sed ea in aliud tempus reservare visum est.

Et haec tenus quidem id potissimum egi, ut ferociam Aristarchi, quā me laceessere ausus est, retunderem. Quod si jam suo vicissim exemplo ipsum petere, & virgulā censoriā scripta ejus perstringere vellem; plurima fanē animadversione & castigatione digna in illis demonstrare possem. Sed ne erroribus aliorum notandis & traducendis delectari, & ex ea re gloriam aucupari velle videar (id quod humilis animi indicium

cium esse puto) quàm potero levissimè hac re defungar , & unum tantum alterumve locum ex notis ejus ad Arrianum , ubi tantus magister non parum mihi offendisse videtur , in medium proferam. Pag. 6. Arrianus inquit: Ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν αὐτῶ - - - οἱ Θραῖκες οἱ αὐτόνομοι , παρεσκευασμένοι εἶργειν τῷ περὶ σῶ , κατειληφότες τὴν ἄκρην τῷ Αἰμῶ , τὸν στόλον , παρ' ὃν ἦν τῷ στρατεύματι ἡ πᾶσις. Hic Vulcanius στόλον interpretatur *exercitum* : quod reprehendit Aristarchus , & eo nomine *iter* , sive *ipsam viam* significari vult. Sanè quin στόλῳ accipi possit pro *itinere* (quatenus nempe *iter* ponitur pro incesſu agminis per viam) dubium non est. At eodem nomine etiam *ipsam viam* designari , nemo Aristarcho concedet. Id enim inauditum prorsus & insolens est. Sed video quid Aristarcho imposuerit : nimirum , turbata constructio loci hujus ; in quo illud παρ' ὃν , non est referendum ad proximè præcedens στόλον ; (quasi nimirum transitus exercitui fuerit περὶ τὸν στόλον) sed ad τῷ Αἰμῶ : ut verba hoc constructionis ordine procedant : παρεσκευασμένοι εἶργειν τῷ περὶ σῶ τὸν στόλον , κατειληφότες τὴν ἄκρην τῷ Αἰμῶ , παρ' ὃν , &c. Id est , *Parati impedire agmen , ne ulterius pergeret ; occupato vertice montis Æmi , juxta quem [montem] exercitui erat transitus.* Sic omnia plana sunt.

sunt. Hujus autem generis turbatæ constructiones, tum apud ipsum Arrianum alibi, tum etiam alios scriptores occurrunt.

Pag. 8. Arrianus mentionem facit Getarum, qui dicebantur Ἀπαθανατίζοντες, i. e. animas à morte liberas statuentes; ut Vulcanius rectè interpretatur. Nam τὸ ἀπαθανατίζειν (quod propriè quidem significat *immortalem reddere*, sive *immortalitate donare*) hîc non refertur ad actum externum, quo aliquis pro immortalis consecratur (ut Aristarchus existimat) sed ad opinionem, per quam quis immortalis creditur. Sic apud Aristotelem pluribus in locis, Philosophi, qui cælum genitum esse, ortumque habuisse statuebant, dicuntur οἱ γεννῶντες τὸν ἔρανόν, i. e. *gignentes cælum*: sensu nimirum *prægnanti*, ut Grammaticorum filii loqui amant. Huc pertinet illud Thomæ Magistri: Γεννᾷ ὁ Πλάτων τὸν ἔρανόν. ἀντὶ τῆς γεννητὸν λέγει. Id est, *Gignit Plato cælum: pro, genitum dicit*. Pariter Philosophi, qui omnia fluere, sive in fluxu esse statuebant; dicuntur ῥέοντες, sive *fluentes*, apud Platonem in Theæteto, pag. 130. F. Edit. Læmar. sive Lugdun. Et Plutarch. advers. Stoic. pag. 1067. Stoicos dicit ἐκπύρην τὸν κόσμον, i. e. *incendere*, sive *inflammare mundum*; quia, scilicet, mundum

dum aliquando conflagraturum esse perhibebant. Sic ergo & Getæ dicebantur Ἀπαθανατίζοντες, quod animas defunctorum immortales statuerent. Aristarchus tamen in diversum hîc abit, & quanam sint οἱ ἀπαθανατίζοντες, eximiè exponi putat à Luciano in Toxari; ubi cùm Mnesippus quævisset ex Toxari: Νόμος δὲ ὑμῖν καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ὑποθάνει θύειν, ὥσπερ θεοῖς; (i. e. *Estne verò vobis lex, viris bonis defunctis sacrificare, ut Diis?*) respondet Scythæ: Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς: i. e. *Non solum [sacrificiis] sed etiam festis & solennibus conventibus eos honoramus.* Hinc sanè nihil aliud colligere queas, quàm τὸ ἀπαθανατίζειν secundùm Aristarchum esse, sacrificiis, aliisque honoribus defunctos colere & consecrare. At verò Lucianus hîc non adhibet verbum ἀπαθανατίζειν, sed τιμᾶν (i. e. *honorare, vel colere*) quod longè aliud est. Nam dictus honor, quem Scythæ, sive Getæ, defunctis exhibebant, non erat ipsa ἀπαθανάτισις, sed tantùm adjunctum, sive consequens τῆς ἀπαθανατίσεως, seu opinionis illius, per quam defunctorum animabus immortalitatem tribuebant. Non enim ideò defunctos colebant, ut eos hac ratione immortales redderent (quî enim id præstare potuissent?) sed quia eos ob adeptam jam

immortalitatem & vitæ melioris sortem divino honore dignos putabant. Ut proinde Getarum ἀπαθανάτισις, non tam ad externum cultum mortuorum, quàm ad opinionem de illorum immortalitate (ut diximus) referenda sit. Et ad hanc opinionem refertur sanè à Luciano in Scytha, ubi ait: Ἐπιχώριον Σκύθαις ἀπαθανατίζειν, καὶ πέμπειν πρὸς τὸν Ζάμολξιν. Hic enim uti τὸ πέμπειν πρὸς τὸν Ζάμολξιν (quod propriè est, *mittere ad Zamolxin*) figuratè dicitur, pro credere [animas mortuorum] migrare ad Zamolxin; ita & ἀπαθανατίζειν ibidem est, credere aliquem immortalem, vel pro immortalis habere. Sic Suidas clarè τὸ ἀπαθανατίζειν ad dictam opinionem immortalitatis refert, in v. Ζάμολξις, ubi ait: Ἀθανατίζουσι δὲ καὶ Θέριζοι καὶ Κρόβιζοι, καὶ τὰς ἀποθανόντας εἰς Ζάμολξιν φασὶν οἴχεσθαι. Id est, *Terizi quoque & Crobizi animarum immortalitatem credunt, & mortuos ad Zamolxin migrare perhibent.* Ubi verba postrema optimè explicant illud Luciani, loco ante citato, πέμπειν πρὸς τὸν Ζάμολξιν. Egregiè etiam huc facit locus ille Melæ lib. 2. cap. 2. *Ad mortem paratissimi, Getæ utique. Id varia opinio perficit: alii redituras putant animas obeuntium: alii, etsi non redeant, non exstingui tamen, sed ad beatiora transire.* Nimirum, pluribus
verbis

verbis Mela hīc describit eos, quos Græci uno nomine Ἀπαθανατίζοντας vocant. Neque dissimulabo, locum hunc adduci etiam ab Aristarcho: unde fortè quis suspicari queat, eum idem prorsus ac nos sentire. Sed tamen, qui præcedentia ejus legerit, videbit facilè, eum in tota hac disputatione secum non consentire, sed diversas verbi ἀπαθανατίζειν notiones inter se confundere: unde fit, ut Lector incertus ab eo dimittatur.

Pag. 89. in Notis ad eundem scriptorem, Aristarchus id agit, ut probet, apud Græcos interdum infinitivum regi ab alio verbo, sequente accusativo, etiamsi particula ὅτι præcesserit: ut Actor. 27. 10. Θεωρῶ ὅτι - - - μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλεῖν: pro eo, quod communiter dicitur, θεωρῶ ὅτι μέλλει ἔσεσθαι ὁ πλεῖς. Huic simile putat illud Xenophontis lib. 5. Κύρις παιδ. Τῷτο νομίζειν μεγίστην εὐωχίαν εἶναι, τὸς συμμάχεσθαι μέλλοντας ὅτι βελτίστους ὡς διασκευάζειν: perinde ac si τὸ ὅτι positum esset post νομίζειν, & verba hoc constructionis ordine procederent, τῷτο νομίζειν ὅτι εὐωχίαν μεγίστην εἶναι, &c. id quod ejusdem formæ foret, ac illud in dicto loco Actorum, θεωρῶ ὅτι μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλεῖν. At nunc τὸ ὅτι longè alio loco ante βελτίστους positum, non est conjunctio, significans *quòd*; (uti in dicto loco

Actorum) sed particula intensiva, quæ apud Græcos superlativis præponitur eodem sensu, quo apud Latinos particula *quàm*: veluti cùm dicunt, *quàm doctissimus*, *quàm ditissimus*, &c. Sic in hoc loco Xenophontis, ὅτι βελτίστας ὁδοσκευάζειν, est, *quàm optimos efficere*. Evolvat saltem Aristarchus Henrici Steph. Thesaurum Ling. Gr. in vocula ὅτι, & videbit, quàm gravem, & vel in puero castigandum errorem hîc admiserit. Sed poterat quaecunque hoc ἀμάρτημα imprudentiæ potius, quàm ignorantiae ejus assignari, nisi ibidem tria alia loca Xenophontis ad eandem constructionis rationem violenter traheret: in quibus pariter τὸ ὅτι superlativis junctum, non significat *quòd*, sed *quàm*: veluti in primo loco, ὅτι ἐγγύτατα, est, *quàm proximè*: in secundo, ὅτι σμικρότατον, *quàm minimum*: in tertio, ὅτι μεγαλοπρεπέστατον, *quàm magnificentissimum*. Quid censes, Lector? Annon miraris, Professore Gr. Ling. in Academia Leidensi, eumque censorem aliorum acerrimum, in tam turpem, & vel ferulæ ictu expiandum errorem incidere potuisse? Sanè nisi res manifesta esset, vix quisquam, opinor, id credere posset. Quare discat hinc Aristarchus in posterum saltem modestiùs agere (si modò id ætatis mores mutare potest) & agnoscat tandem;

eum,

eum, qui jura humanitatis nata sibi negat, & adversus quosvis temere bellandi licentiam sibi permittit, iniquissimam in semet legem sancire.

Et quamvis sciam plura alia esse loca in Arriano Aristarchi (ut cætera ejus scripta præteream) quæ virgulâ censoriâ similiter notari possint; non dissimulabo tamen, eum bene cæteroqui de scriptore illo meritum esse; quippe in quo haud pauca loca, antè corrupta, ope Cod. MS. feliciter emendavit, & integritati suæ restituit. Vellem tantum supercilioso illo & invidioso scribendi genere, quo tum in restitutionibus suis (quas tamen Codicibus MSS. præter unam, vel alteram, omnes debet) Lectori venditandis; tum in aliorum erroribus redarguendis, usus est, abstinuisset; & in cæteris quoque scriptis suis modestiæ magis litasset. Eâ enim ratione multò majorem sanè gratiam ab omnibus humanioribus inire poterat; & nemo non, ut opinor, qualiacunque ei ἀμαρτήματα, tum hîc, tum alibi admîssa, facîlè ignovisset. At nunc quis ignoscat & parcat homini, qui jam inde à prima fere juventute, paterni nominis gloriâ stolidè ferox, clarissimis quibusque viris, & de re literaria optimè meritis (cum quibus ipse nec eruditione, nec judicio, & ingenio comparan-

dus erat) audacissimè obtrectavit: haud
 alia, nempe, de causâ, quàm ut præ cæ-
 teris sapere videretur, si summos etiam vi-
 ros laceßere & carpere auderet. Quasi ve-
 rò non sæpe contingat, ut imbecillior, præ
 nimia virium fiducia, longè fortio-
 rem ag-
 grediatur; aut indoctior in doctissimi etiam
 viri scriptis errores aliquos deprehendere
 possit! Quæ autem temeritas, ne dicam
 stultitia, est, aliorum scripta arrodere,
 quæ licet pauculis fortè nævis non careant,
 longè tamen perfectiora & præstantiora
 sint iis, quæ ipse unquam elaboraveris?
 Quæ dementia, alios reprehendere velle,
 cùm ipse omnium maximè reprehensioni
 obnoxius sis? aliisque leviora ἀμαρτήματα
 acerbè exprobrare, cùm ipse tam in Logi-
 cam & sensum communem, quàm antiquæ
 eruditionis genium, turpissimè identidem
 pecces. Sanè mirum, ni omnes sapientio-
 res in Anticyram ejusmodi hominem able-
 gandum esse censeant.

Cæterùm, si Aristarchi more & exem-
 plo, aliis obtrectare fas & pulchrum duce-
 rem; non deforet mihi occasio & materia,
 summos quosque Criticos, tam quos no-
 stra, quàm superior vidit ætas, carpendi
 & exagitandi; quoniam non solum haud
 pauca post illos observasse mihi videor,
 quæ ipsis latuerunt; sed etiam vix unus est

ex illis, in quo non plura imbecillitatis humanæ documenta deprehenderim. Ecce enim, (ne longè abeam) pater Aristarchi, J. F. G. (cujus eruditionem & judicium magni semper feci) in præclaro opere de Pecunia Vetere, frustra explicare conatus est, quid fuerit *Æs grave* apud veteres Romanos: quod tamen facilè ei ignoscendum puto, quoniam & omnes alii, qui ante eum de materia hac scripserunt, ad eundem scopulum offenderunt: nec post eum quisquam adhuc (quod sciam) existit, qui veram *æris* illius rationem exposuerit. Quoniam igitur eam primus eruisse mihi videor; operæ pretium me facturum putavi, si, quæ de hac materia jam ante aliquot annos chartæ mandaveram, & partem faciunt *Observationum* mearum in *Linguam Latinam*, cum studioso Lectore hîc communicarem.

De ÆRE GRAVI, apud veteres Romanos.

Æs grave Livio, Senecæ, Plinio, aliisque commemoratur. Liv. 5. 22. de Camillo: *Absens quindecim millibus æris gravis condemnatur.* Idem lib. 4. cap. 45. *Indicibus dena millia æris gravis, quæ tum divitiæ habebantur, data.* Gell. lib. 10. cap.

cap. 6. *Ædiles plebeji multam ei dixerunt æris gravis.* Plura exempla inferiùs adducentur. Quid autem fuerit *Æs grave*, & quare ita dictum sit, variè à viris doctis traditur. Alii enim per *æs grave* intelligunt æs rude & infectum; alii nummos æreos grandiores, seu asses librales: & eos quidem jam inde ab initio sic appellatos fuisse, usque ad illud tempus, quo pondus eorum imminutum fuerit, ferè omnes statuunt. At contrà Gronovius lib. 3. de Pecun. Vet. cap. 15. contendit, eos appellationem hanc tum demum nactos esse, postquam alii asses minoris ponderis usitari cœpissent; & sic ipsi asses librales revera jam esse desiissent. Sic enim argumentatur contra Salmasium: *Dum as libra pondo fuit* (i. e. dum as libralis fuit) *quæ ratio potuerit utilem ac necessariam reddere gravis æris appellationem, nullus video: unius enim generis erat, quicquid erat: & quia grave omne erat, idèò nullum, quod grave diceretur. Nondum exstiterat nomisma, quod minori pondere accederet ad idem pretium; à quo ut appellando discerneretur, alterum grave nuncupandum erat. Tum demum opus fuit hac distinctione nominis, postquàm aliud æs pondere levius eadem æstimatione cœpit usitari: adeò ut vocabulum pæne non fuerit, nisi ex qua*
res

res fuit, hoc est, esse desiit. Quemadmodum Tarquinio & Catoni Priscis nata sunt cognomenta, cum ipsi pridem denati essent. Hæc Gronovius: cujus argumentatio eatenus vero affinis est, quatenus oppugnat eos, qui asses librales jam priscis illis temporibus, quibus solum hoc nummorum genus in usu fuit, æris gravis nomine appellatos statuunt. Addit deinde: Ergo dum as libralis fuit, ignorabatur discrimen & nomen æris gravis: at circumscripto asse, grave æs & de signato, & de rudi, prout res tulit, pro pecunia accipi facile concedam. Et mox: Aut cogitemus factum Romæ, quod fit hodieque apud Sueones. Sunt nummi ærei: sunt etiam massæ grandes quadratæ, in quatuor oris, & medio alterius lateris signatæ. Ita credi possit usum nummorum non statim sustulisse usum massarum. Æs grave tum dixerint Romani & massas hujusmodi signatas, postquam nummi pondus imminutum fuit. Sic vir doctissimus fluctuat, & frustra rem expedire conatur: idque ideò, quia in tota hac disputatione intra comparisonem æris cum ære subsistit; sive appellationem æris gravis ex comparisonem ejus cum ære leviori natam putat: in quo juxta cum cæteris fallitur. Non enim (quod omnibus adhuc persuasum fuit) æs grave veteribus notabat

notabat certam æris, vel æreorum nummorum speciem, pondere, mole, vel formâ, à reliquo ære distinctam; sed eâ appellatione quodcunque æreorum nummorum genus comparatur cum argento & auro signato. Ea quippe metalla, si pretii & æstimationis habeatur ratio, pondere (ut constat) æri longè cedunt. Hinc illud necessario consequitur; appellationem *æris gravis* non antè ortam fuisse, quàm argentum & aurum signari cœpissent. Tunc enim cum vocabulum *æris* non solum de nummis æreis, sed etiam abusivè de argenteis & * aureis intelligi posset; visum est ei distinctionis gratiâ addere epitheton *grave*; quo, scilicet, notio ejus ad nummos æreos (utpote aliis revera graviores) restringeretur. Hinc cum Scriptores *æs grave* assignant priscis temporibus, quibus nondum alii nummi, quàm ærei in usu erant; non est existimandum, jam tum revera æs aliquod exstitisse, quod *grave* diceretur; sed ita statuendum, eos Scriptores pro temporum suorum ratione loqui, & epitheton *grave* vocabulo *æris* ob dictam jam antè rationem adjungere. Sanè in Legg. XII. Tabb. (quas

* Ulpian. Leg. 159. Dig. de Verb. Sign. *Etiam aureos nummos ÆS dicimus.* Quod hîc de nummis aureis dicitur; multò magis de argenteis intelligendum est.

(quas ante argentum signatum conditas esse constat) asses librales, quales tunc in usu erant, simpliciter appellantur nomine *æris*, sine epitheto *gravis*: ut discere licet ex fragmento illarum Legum apud Gell. lib. 20. cap. 1.

Cæterum, ne quis dictam interpretationem *æris gravis* arbitrariam putet, fidem ei adstruam auctoritate Livii, qui lib. 4. c. 60. inquit: *Quia nondum argentum signatum erat; æs grave plaustris ad ærarium convehentes, &c.* Manifesta hîc est comparatio *æris gravis* (i. e. assium æreorum, qui tunc adhuc librales erant) cum *argento signato*: in quo totius rei cardo vertitur. Nam asses librales ibi comparantur cum argento signato; non quatenus erant librales, sed ærei: quoniam genus cum genere rectè quidem comparatur; at non species cum genere. Saltem hoc loco comparatio à Livio instituta claudicabit, si verba ejus aliter accipias. Loquitur ibi autem Livius de voluntaria collatione tributi in stipendium militare: quam à Patribus quibusdam tam liberaliter factam esse scribit, ut plaustris pecuniam ad ærarium conveherent: additâ ibidem voce *grave* obiter admonere volens Lectorem, nummos illos non fuisse argenteos, sed æreos: ne quis fortè incredibilem pecuniæ summam animo conciperet.

Et

Et fanè, non est, quod quis miretur, pecuniam æream plaustris ad ærarium convectorum esse; dummodò consideret, quantum illi nummorum generi, præ argenteis & aureis, ratione scilicet pretii, insit pondus. Nam si hodie vel quater mille florenorum summa, ex meris chalcis Hollandicis, (quos *deutas* vocant) constans, ærario inferenda esset, plaustro utique ad eam rem opus foret. Senec. Natur. Quæst. lib. 1. cap. ult. *An tu existimas Scipionis filias ex auro nitidum speculum habuisse, cum illis dos fuisset æs grave?* Id est, cum meri nummi ærei à Senatu in dotem ipsis dati fuissent. Nam nummi argentei eo tempore nondum erant frequentissimi. Idem Consol. ad Helv. cap. 12. *Scipionis filiae à Senatu in dotem æs grave acceperunt.* Et paulò antè: *Scipionis filiae ex ærario dotem acceperunt.* Ubi notandum est illud, *ex ærario*: ne quis *æs rude*, vel *infectum*, Scipionis filiabus in dotem datum esse somniet. Non possunt autem in dictis Senecæ locis per *æs grave* intelligi asses librales (illi quippe Romæ jam desierant ante bellum Punicum secundum; quo Scipionis filiabus dos illa data fuit: ut vel discere licet ex Valer. Max. lib. 4. cap. 4. n. 10.) sed alii asses minoris ponderis, tunc temporis Romæ usitati. Ut proinde fallantur,

fallantur , qui nomine *æris gravis* necessariò asses librales designari putant. Plinius Hist. Nat. 33. 3. [sect. 13.] *Populus Romanus ne argento quidem signato ante Pyrrhum Regem devictum usus est. Librales appendebantur asses. Quare æris gravis pœna dicta est.* Hic appellatio *æris gravis* non ideò refertur ad asses librales , quòd illis appellatio ista propria fuerit , neque in alios asses minoris ponderis cadere potuerit (aliud enim omnino suadent loca Senecæ paulò antè advocata) sed quòd eo tempore , de quo Plinius loquitur , nondum alios asses quàm librales Roma viderat. Nam postea demum , (bello nempe Punico primo) cùm jam argento signato uterentur Romani , asses minori pondere signari cœperunt ; ut Plinius eodem capite testatur. Deinde ex verbo *appendebantur* nonnulli fortè colligant , *æs grave* dictum fuisse , quod appenderetur tantùm , non etiam numeraretur : qui tamen error insignis foret. Nam cùm iidem asses Romæ in summis quidem minoribus numerarentur ; in majoribus autem appenderentur ; ridiculum foret credere , eos tum tantùm appellatos fuisse *æs grave* , cùm appenderentur ; non verò , cùm numerarentur. Nam nummorum pondus idem utique est , sive appendantur , sive numerentur. Quare cùm

Plinius asses librales appensos fuisse dicit, respexit utique ad summas pecuniæ majores : eas quippe dubium non est, quin prisca Romani pondere, non numero assium metirentur : ad compendium, scilicet, temporis & operæ faciendum. Eadem interpretatio accommodanda est Festo in v. *Pendere*, ubi ait: *Pendere pœnas, solve-re significat; ab eo, quod Æ R E G R A - V I cùm uterentur Romani, penso eo, non numerato debitum solvebant.* Sanè nisi *penso* ibi referas ad summas pecuniæ grandiores, verba ejus ineptum prorsus sensum habebunt. Quis enim credat asses Romæ priscis temporibus nunquam numeratos fuisse, sed semper appensos; etiam in summis minimis; veluti cùm pisciculi, aliæve res vilissimi pretii emendæ essent? Nemo id sanè credat : saltem non ego. Vide eundem in v. *Grave* : ubi cave assentiariis Cl. Dacerio, qui *æs grave* de assibus libralibus semper dictum esse unà cum pluribus aliis statuit.

Ex dictis autem satis patet, *æs grave*, & *æs* propriè & absolutè ita dictum (quatenus, nempe, pro pecuniæ genere accipitur) revera idem esse : unde non mirum, promiscuè ista à Scriptoribus adhiberi. Sic Valer. Max. loco suprà laudato, Scipionis filiaë 11. millia *aeris* à Senatu in dotem

tem data scribit; *æs* simpliciter appellans, quod Seneca *æs grave* nominat, locis suprà dictis. Liv. lib. 28. cap. 39. *Ne minùs dena millia æris in singulos daretur.* Poterat etiam dixisse *æris gravis*; sine ullo sensûs discrimine. Salmastiustamen de Mod. Usur. cap. 6. pag. 237. existimat, Livium ideò hîc non addidisse *gravis*, quòd eo tempore asses non amplius essent librales, sed minoris ponderis, & quidem semunciarii. Sed quæ ratio omninò est precaria. Nam *æs grave* etiam assignari illis temporibus, quibus asses libralibus minores in usu fuerunt, non solùm apparet ex duobus locis Senecæ suprà adductis; sed etiam ex ipso Livio lib. 32. cap. 26. ubi ait: *Liberocentum millia æris gravis dari Patres jussunt: servis vicena quina millia æris.* Ubi *æs grave* utique dicitur de assibus semunciariis; utpote qui jam eo tempore, quo Livius id factum narrat (id est, bello Macedonico) Romæ usitatiebant. Notandum autem hîc est, Livium primò *æris gravis*, & deinde absolutè *æris* mentionem facere: non discriminis gratiâ; sed quia posteriore loco vocem *gravis* ἀπὸ τοῦ ὀνόματος (sive, ex superioribus) subauditam voluit: vel etiam, quia *æs grave*, & *æs* absolutè ita dictum, revera idem est; ut jam diximus. Hoc cùm non animadverteret Salma-

fius, in loco hoc interpretando mirè æstuat, variaque comminiscitur, ut commodum inde sensum eliciat: lib. de Usur. cap. 19. p. 574. Tandem verò, cum nodum solvere non posset, secare aggressus est, & illud *gravis* à sciolis Livio insertum putat: sed quo remedio in loco sano minimè opus est.

Hæc de *ære gravi* paulò fusiùs exponere volui; quia animadvertēbam, viros doctos disputationibus suis rationem ejus non tam extricasse, quàm intricatiorem reddidisse.

E P I L O G U S.

ET hîc finem impono Diatribæ meæ Anti-Gronovianæ: in qua si quæ fortè liberius dicta videbuntur, ea facile (ut spero) justo dolori meo æquus Lector condonabit. Doleo autem non tam meâ, quàm literarum causâ: quod nempe videam, inter eos, qui *Professores humanitatis* audiunt, existere homines, qui ab humanitate longissimè absunt: moribusque suis inurbanis literas apud maximam partem hominum, & præcipuè Politicos, in contemptum non mediocrem adducunt. Hinc enim fit, ut Grammaticorum, vel (sit venia verbo) *Pedantum* nomine vulgò traducantur, qui
literas

literas elegantiores tractant. Neque tamen (quod ridiculum est) ullos magis indignari videas, si se nomine hoc designari sentiant, quàm qui eo maximè digni sunt. Dignos autem maximè censeo eos, qui, si aliquam eruditionis famam collegerint, mirum in modum σεμνοπρεσσωπῶσι, & arrogantiam ipso vultu produnt, omniumque primos se videri volunt; licèt ingenio & eruditione sint valdè mediocri, & à principatu rei literariæ longissimè absint. Qui prætereà, ubi alios non infeliciter, neque sine applausu literas tractare cernunt; illico invidiâ flagrant, de illis detrahunt: suæ nimirum gloriæ demtum putantes, quicquid cedit alienæ. Qui denique pro opinionibus suis, tanquam pro aris & focis, acerrimè semper contendunt; & sicubi errarunt, errasse tamen videri nolunt; indignantes illico, & frontem corrugantes, si quando ab aliis, modestè quamvis, & humaniter, errores suos notari videant. Hos sanè homines moribus suis multò plus nocere literis, quàm diligentiam & industriam suam prodesse, omnes cordatiores faciliè mihi concedent.

Quod ad me adtinet, candidè hîc profiteor, me nunquam ægre laturum, si quis me errorum, quos forte in scriptis meis admisi, comiter & amicè admonere; aut etiam

iis, quos edidi, Scriptoribus, post me operam navare voluerit. Non enim omnia possumus omnes; & sæpe contingit, ut alii nostris laboribus adjuti, ea videant, quæ nos ipsos fugerunt. Absit modò malignitas & obtrectatio: quam nisi Aristarchus in nupero Supplemento suo tam apertè prodidisset, conatum ejus & studium laudâssem, gratiasque ei egissem, quod emendationibus & animadversionibus meis in Suidam, cumulum qualemcunque adjicere voluisset. Non enim diffitebor, multas ex variantibus Lectionibus, quas Aristarchus ex Cod. MS. Lugd. profert, esse probas & sinceras: unde auctor ei essem, ut, si tantum ipsi abs aliis rebus esset otii, cœptam Collationem absolveret. Quamvis enim de Codice illo tam magnificè non sentiam, quàm ipse Aristarchus (quippe apud quem tanta ejus est auctoritas, ut omnes variantes lectiones, in eo occurrentes, tam bonas, quàm malas, æquè probare videatur; quasi librarii manus nunquam in eo errare potuisset) non dubito tamen quin multis Suidæ locis opportunæ ex eo suppetiæ ferri possint. Hunc igitur laborem si Aristarchus in se suscipere, & simul omni obtrectatione (ut Professore humanitatis decet) abstinere voluerit; rem procul dubio omnibus humanioribus gratam faciet.

A.D.

A D D E N D A.

Ad pag. 37. Ἐπῆρσεν, ἐφώρμησεν, ἐπέρα-
 σεν] Certissimum est, quod ibi de postero-
 re interpretatione ἐπέρασσε notavi; eam non
 pertinere ad verbum Ἐπῆρσε, sed Ἐπερῆσσε.
 Quod autem ad priorem interpretationem
 ἐφώρμησε adtinet; nescio an æquè rem acu
 tetigerim. Videtur enim non tam τὸ Ἐπῆρσε
 mutandum in Ἐπῶρσε, ut respondeat τῷ ἐ-
 φώρμησε; quam hoc mutandum in ἐφῆρμωσε,
 ut respondeat τῷ Ἐπῆρσε. Est enim τὸ ἐπῆρσε
 verbum Homericum, quod veteres Gram-
 matici interpretantur ἐφῆρμωσε, i. e. aptavit.
 Vide Eustath. ad. Il. ζ. ψ. 167. ibidemque
 veterem Scholiasten: apud quem tamen er-
 rore librarii pro ἐφῆρμωσε itidem scriptum
 est ἐφώρμησε. Sane posteriorem conjectu-
 ram (quam nuper in Britannia mecum
 communicavit, Vir Illustris, R. B.)
 præ mea blandiri mihi fateor: idque ideo
 præcipuè, quod ἐπῆρσε & ἐπερῆσσε, ob ma-
 jorem soni affinitatem, multò faciliùs inter
 se confundi queant, quàm ἐπῶρσε & ἐπερῆσσε.

Ibid. Καθίξαι] Non muto, quæ ibi de
 confusione verbi καταθῆξαι cum καταθῶξαι,
 docui: verissima enim sunt. Nunc tan-
 tum addo: prius quam ad καταθῆξαι per-

veniat, scribendum esse apud Hesych. ex
literarum serie, κατὰ δίξαι, i. e. κατὰ δῆξαι:
quod Doricè, vel poëticè dicitur pro κα-
ταδῆξαι: uti κατὰ θανεν, pro κατέθανεν; &
alia hujus generis.

Pag. 56. lin. 21. post verba illa, *quàm
magnificentissimum*, adde: Sic apud eun-
dem lib. 1. de Exp. Cyr. sub princip. Ὅπως
ὅτι ἀπαρασκευαστότατον λάβοι βασιλέα: *ut Re-
gem quàm imparatissimum nancisceretur.*
Et mox: Παρήγγειλε λαμβάνειν ἄνδρας ὅτι πλεί-
ους καὶ βελτίστους: *mandavit ut adsciscerent
viros quàm plurimos & optimos.*

DIATRIBE DE VERBO CERNO:

in qua cùm omnes verbi ejus significationes
justo & debito ordine proponuntur, au-
thoritatibusque firmantur: tum etiam
phrasis illa singularis, & multùm
vexata, *cernere hæreditatem*,
accuratè exponitur.

CERRINO: VERBO DE DIATRIBE

in qua cum omnes verbi eius significationes
iusto & debito ordine proponuntur, an-
tiquitatisque firmantur: tum etiam
phrasibus illis singulis, & multis
verbis, ceterisque
accurate exponuntur.

DIATRIBE

D E

V E R B O

C E R N O.

CERNO, *crevi, cretum, cernere*, propriè est separare, vel sejungere; quod non solum composita, *discerno, excerno, secerno*; sed etiam derivata, *crinis* (sic dictus nimirum, quod acu & pectine discernatur) & *cribrum*, satis ostendunt. Eadem est notio verbi κρίνειν apud Græcos; à quo Latinum *cerno*, per literarum metathesin, formatum est. Homer. Il. E. ὕ. 511. Κρίνει καπνὸν τε καὶ ἄχνας. i. e. *separat frumentum & paleas*: ventilabro scilicet. Nam de ventilatione ibi loquitur poëta. Χωρίζει interpretatur brevis Scholiastes Homeri: Eustatius διαχωρίζει. Utrumque significat *separare*, ut constat. Vide etiam Hesych. v. Κρίνειν, & v. Κρίνεις. Notandum autem est, & κρίνειν apud Græcos, & *cernere* apud Latinos, tantum dici de separatione illarum rerum, quæ malè mixtæ & confusæ

confusæ sunt, & separatione indigent: veluti si dicas, *Cernere frumentum cribro: Cernere litem*, &c. Hinc inveniuntè & barbarè quis dixerit, *Cernere concordiam fratrum*, pro dirimere: aut, *Mors crevit amantes*, pro separavit: & alia hujus generis. Ejusmodi enim res rectè & bene junguntur; malè autem separantur. Et ne ad omnia quidem, quæ malè mixta & confusa sunt, pertinet verbum *cernendi*; sed (quod quidem ad res corporeas attinet, quæ vel manu, vel instrumentis manu factis separantur) usu tantùm refertur ad separationem illam, quæ fit *cribro*: unde phrasæ illæ, *Cernere cribro*, & *per cribrum*. Plin. H. N. 33. 5. *Tunditur in pila, deinde tenui cribro cernitur*. Idem lib. 18. c. 11. *Gypsi pars, quæ transit, arctiore cribro cernitur*. Ovid. de medic. fac. v. 62. *Proptinus innumeris omnia cerne cavis*. Ubi per *innumeros cavis* (i. e. foramina) *cribrum* designat. Sic idem ibid. v. 89. *Hæc ubi contrieris, per densa foramina cerne*. Cato de R. R. c. 107. [al. 108.] *Quàm minutissimè per cribrum cernere*. Pallad. in Novembr. Tit. 22. *Cinis bene cretus*.

(2.) *Cernere* absolutè & simpliciter pro dividere, vel separare, usurpassè videtur Manil. lib. 1. v. 634. ubi de Circulo meridiano inquit: *Et paribus spatiis occasus cernit*

cernit ἔ *ortus*. I. e. (ut exponendum videtur) dividit , separat , discernit. Sed cū proximè præcedat : *Discernitque diem, sextamque examinat horam* : insuavem ταυτολογία admisisset poëta , si proximo post versu *cernit* iterasset pro *discernit*. Quare videndum annon potius locus ille sic interpretandus sit : *A paribus interval- lis spectat , vel adspicit ortus ἔ occasus* : id est , pari intervallo distat ob ortu & oc- casu. Nam præpositio *à* , vel *ex* , in tali- bus loquendi generibus interdum omitti solet.

(3.) A notione *cribrandi* verbum hoc ad alia transfertur : veluti ad visum ; notat- que clarè & distinctè aliquid videre ; five rem à re visu discernere. Hinc *cernere* plus est quàm *videre* : quoniam potest quis e. g. hominem è longinquo *videre* , licet eum nondum *cernat* , id est visu dignoscat. Lo- quor autem hīc de propria ejus verbi vi & notione. Quin enim sæpe pro *videre* sim- pliciter & sine discrimine ponatur , dubium non est. Terent. Adel. 3. 3. v. 85. *Est ne Hegio tribulis meus ? Si satis cerno , is hercle est*. I. e. si visu hominem satis dig- nosco. Horat. 1. Sat. 3. v. 26. *Cur in a- micorum vitiis tam cernis acutum*. Pro- pert. 1. 5. v. 14. *An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas , Atque Asia veteres cernere*

cernere divitias. I. e. oculis lustrare, vel visum ire. Cic. 1. Tusc. Q. c. 20. *Nos ne nunc quidem oculis cernimus ea, quæ videmus.*

Notandum hîc est, *crevi* & *creveram*, pro *vidi* & *videram*, non dici; sed tempora illa pertinere ad notiones eas, de quibus infrà, num. 8. 9. & 10. agetur. Scio quidem Priscianum *crevi* pro *vidi* accipere in loco illo Titinnii: *Ut pueras has noctu suspirare crevi.* Sed an Prisciani interpretatio rectè se habeat, ex tam brevi fragmento hodie judicare non licet. Id saltem affirmare non dubito; apud eos, qui hodie adhuc exstant, Scriptores Latinos, *crevi* pro *vidi* nusquam legi; quamvis *cernere* pro *videre* in aliis temporibus plus millies apud eosdem occurrat. Nam quod idem Priscianus *crevi* pro *vidi* usurpari putat in Plauti Cistellaria; manifestò fallitur: ut monebitur infrà num. 8.

(4.) Per translationem à visu ductam dicitur etiam, *cernere animo*, sive *mente*: quod vel significat, rerum, quæ re verâ non existunt, neque unquam existiterunt, imaginem cogitatione sibi fingere: vel rerum, quæ existunt, tam corporearum, quàm incorporearum, formam, vel speciem (quam ἰδέαν Græci vocant) animo informare & concipere. Cic. 4. in Catil. c. 6. *Cerno a-*
nimo

nimo sepulta in patria insepultos acervos civium. I. e. videor mihi videre; ut paulò antè dixerat. Vel, animo & cogitatione mihi fingo. Non loquitur enim de re, quæ re vera evenerat, sed quam eventuram fuisset dicit, si Catilina patriam oppressisset. Idem ad Famil. 5. 12. *Cerno jam animo, quantò omnia uberiora futura sint.* Idem 1. de Nat. Deor. c. 18. *Non sensu, sed mente cernitur.* Idem in Topic. c. 5. *Sunt quæ tangi, demonstrarive non possunt, cerni tamen animo atque intelligi possunt.* Et absolutè, *Cernere*, pro animo cernere. Petron. c. 122. *Cerno tua, Nile, gementia clostra, Actiacosque sinus.* i. e. animo cerno. Propert. 2. 13. v. 37. *Cerne ducem, modò qui fremitu complevit inani Actia.* I. e. animo respice, vel animi cogitationem refer ad Antonium, qui, &c.

(5.) Est & altera translatio à visu ducta; per quam *cerni* dicuntur ea, quæ per indubitata experimenta, indicia, sive argumenta evidenter nobis apparent, seu clarè à nobis cognoscuntur; adeo ut de iis æquè certi simus, ac si oculis eadem cerneremus. Hoc sensu & verbum *video* frequentissimè usurpari constat. Sic quamvis cæco dicere liceat, *cerno*, vel *video Deum esse*: i. e. liquidò mihi apparet, vel clarè cognosco & intelligo Deum esse. Item, qui amici
alicujus

alicujus fidelitatem re ipsâ experitur, dicere possit : *Nunc cerno, te esse fidelem amicum.* I. e. experimento cognosco. Ovid. 1. Pont. 5. v. 5. *Cernis, ut ignavum corrumpant otia corpus.* Liv. 37. 33. *Ea res Romanis auxit animos, concessum sibi transferre cernentibus in Asiam.* Idem lib. 25. c. 3. *Cum rem invisam infamemque cernerent.* I. e. certis indiciis compertam, vel cognitam haberent. Ennius apud Cicer. de Amicit. c. 17. *Amicus certus in re incerta cernitur.* I. e. experimento cognoscitur. Cic. Partit. Orat. c. 23. princ. *Atque hæ quidem virtutes cernuntur in agendo.* I. e. positæ sunt in agendo. Terent. Andr. 1. 1. v. 108. *Tum illa, ut consuetum amorem facile cerneret, rejecit se in eum flens.* I. e. perspicere. Cic. 1. de Offic. c. 20. princ. *Fortis animus duabus rebus maximè cernitur.* I. e. spectatur, cognoscitur, apparet.

(6.) Per tertiam translationem à visu ductam, *Cernere* interdum ponitur pro respicere, vel rationem habere. Cic. 1. de Leg. c. 18. *Gratus est, qui in referenda gratia non suum commodum, sed eum ipsum, cui refert gratiam, cernit.* Idem 5. Tusc. Q. c. 8. *Hæ res genere, non numero cernuntur.* I. e. in his rebus spectandis habetur ratio generis, non numeri. Idem in Topic. c. 21. *Causa certis personis & locis cernitur.*

(7.) Si

(7.) Si Nonio (cap. 4. n. 69.) credendum est, *cernere* pro *audire* etiam usurparunt veteres. Sic enim verbum hoc interpretatur in loco illo Accii: *Quid agam? vox illius certè est: idem omnes cernimus.* Fateor quidem, verbum *cernere*, si propriam ejus vim & notionem spectes, non minùs ad auditum, aliosque sensus, quàm ad visum transferri posse. Uti enim *cernere*, cùm ponitur pro *videre*, propriè est, oculis objecta visûs discernere: sic etiam, qui clarè aliquid audit, per eandem metaphoram dici posset, *auribus sonos cernere*, i. e. discernere. Sed tamen, quoniam significationes vocum non ex analogia, sed usu æstimandæ sunt, & nusquam alibi notionis hujus vestigium apud veteres exstat; Nonium (qui sæpe in vocum interpretationibus delirat) minimè hîc audiendum esse censeo. Cæterùm, *cernimus* in dicto loco Accii, non tam significat *judicamus*, ut vir Clariss. ad Sanctium, p. 588. interpretatur (nam significationem illam verbo isti malè tribui, postea ostendetur) quàm, *intelligimus*, vel *clarè cognoscimus*: de qua notione egimus paulò superius num. 5. Quod si tamen quis interpretationem illam *judicamus* eo hîc defendere velit, quod *vox* auribus *judicari* rectè dicatur: eadem ratione vicero, verbum *cernere*,

nere, ubicunque ponitur pro *videre*, simpliciter etiam exponi posse per *judicare*; quoniam & *oculis judicari* res dicuntur. Imò, si hæc ratio procederet, pro quibuscumque aliis sensuum verbis (ut *videre*, *gustare*, *olfacere*, &c.) τὸ *judicare* vicariam operam præstare posset: quoniam in nullo non sensu mens judicat; dum res sensibus perceptas à se invicem discernit. Sed falsum est posterius: ergo & prius.

(8.) *Cernere* interdum idem est, quod decernere, constituere; sive de re, antè nobis ambigua, certâ voluntate & consilio aliquid statuere: quo sensu ei contrarium est τὸ *deliberare*: uti *certum* (quod est à *cerno*) opponitur dubio & incerto; quale est id, quod in deliberatione versatur. Qui enim deliberat, nondum certi quid statuit, vel eligit; sed postquam deliberare desiit. Tunc enim demum consilio, vel certâ voluntate discrimen statuit inter res antèa dubias, & quasi confusas: sive discernit res, quas in animum induxit, seu facere constituit, ab iis rebus, circa quas indifferenter se habet. Unde apparet, quàm male viri docti notionem *deliberandi* verbo huic *cernere* tribuant: qua de re iterum mox monebimus, ubi phrasin illam, *Cernere hereditatem*, exponemus. Notandum autem est, τὸ *cernere* dictâ notione

Scripto-

Scriptoribus Latinis ante Ciceronem potius usurpari, quàm ipsi Ciceroni, aliisque, qui ipsius tempore, & postea vixerunt: quippe qui compositum *decerno* ejus loco adhibere solent. Plaut. Cistell. I. I. v. I. *Te mihi amicam esse crevi*. I. e. apud animum meum statui, vel (ut Varro de L. L. lib. 6. hunc ipsum locum Plauti exponens, interpretatur) *constitui*. Malè autem Priscianus, & qui eum sequuntur, *crevi* in hoc loco Plautino interpretantur, *vidi*, vel *perspexi*. Nam verbum *cernere*, cùm ad visum oculorum (ut num. 3.) vel per translationem inde ductam, ad liquidam rerum cognitionem (ut num. 5.) refertur, non agnoscit præterita *crevi*, & *creveram*: quod & supra jam monuimus; & vel aurium judicio quilibet facilè deprehendere poterit. Lucilius apud Nonium c. 4. n. 69. *Postquam præsidium castris educere crevit*. I. e. decrevit. Cic. 3. de Leg. c. 3. ubi priscas legum formulas imitatur: *Cùm Senatus creverit, populusque jusserit*. Et paulò antè: *Quodcumque Senatus creverit, agunto*. Tacit. 15. Ann. c. 14. *Illum locum, tempusque destinatum esse, quid de Armenia cernerent*. I. e. decernerent.

Huc etiam pertinet phrasis illa celebrata, multùmque vexata, *cernere hæreditatem*, quam ex antiquissimo jure civili posterior

ætas retinuit. Hujus vis ut rectè percipia-
 tur, sciendum est, nomine *hæreditatis*
 apud Jctos non solùm designari bona hære-
 ditaria; sed etiam jus adeundæ hæreditatis;
 sive (ut definitur in Leg. 24. ff. de V. S.
 & Leg. 62. ff. de R. J.) successionem in u-
 niversa bona, quæ defunctus habuit. Hinc
 uti *cernere bellum, expeditionem*, &c. idem
 est, ac bellum, expeditionem, &c. decer-
 nere: sic, *Cernere hæreditatem* propriè
 nihil aliud est, quàm successionem in bona
 defuncti decernere, seu constituere. Varro
 lib. 6. de L. L. *Hæres cùm constituit se hæ-*
redem esse, dicitur CERNERE; &
cùm id fecit, CREVISSE. Ad hanc
 notionem propriam & principem (rariùs
 tamen usitatam) referri potest illud Livii
 lib. 40. c. 8. *Vivo & spirante me hæredi-*
tatem meam ambo & spe & cupiditate im-
probâ crevistis. i. e. hæreditatis meæ adi-
 tionem per cupiditatem improbam decre-
 vistis: quod est (si sensum spectes) hære-
 ditati meæ improbè inhiaistis. (b.) Et sicut
 compositum *decernere* non solùm ad nudam
 animi destinationem refertur; sed sæpe e-
 tiam significat, id, quod apud animum
 statueris, verbis declarare, sive (ut expo-
 nit Donatus ad Terent. Andr. 1. 5. v. 3.)
certam de rebus sententiam proferre: &
Decretum plerumque est, sententia verbis
 prola-

prolata, vel scripto consignata : ita etiam *Cernere hæreditatem* apud Jctos significat, consilium suum de adeunda hæreditate solenniter, seu certâ verborum formulâ declarare. Ulpian. Instit. Tit. 22. n. 28. *Cernere est, verba cretionis dicere ad hunc modum : Cùm me Mævius hæredem instituerit, eam hæreditatem adeo cernoque.* Plin. Jun. lib. 10. epist. 79. *Rogavit me testamento, ut hæreditatem suam adirem, cerneremque.* Ubi *adire* & *cernere* ex vetere & recepta formula, modò ex Ulpiano tradita, conjunguntur; & quidem ita, ut *adire* ponatur ante *cernere* : quod notandum propter eos, quibus *cretio* olim *aditionem* præcessisse existimatur. Nimirum *cretio* non aliter differt ab *aditione* hæreditatis, quàm species à genere. Nam *aditur* hæreditas quovis modo : id est, tam animo & consilio; quàm verbis, & ipso facto : (nam fallitur utique Bosius in Notis ad Cic. ad Attic. 13. 46. qui *aditionem* potiùs animi & consilii, quàm facti esse putat) at *cernitur* solenni tantùm & certo quodam modo. Hinc qui hæreditatem *cernit*, etiam *adit*; sed non semper qui *adit*, etiam *cernit*. Nam *adire* etiam dicitur, qui verbis simpliciter declarat, se hæredem fore : at qui *cernit*, id ipsum facit solenniter, id est, certâ verborum formulâ, & prætereà

testibus præsentibus : ut discimus ex Var-
rone lib. 5. de L. L. p. 60. & Cicerone ad
Attic. 13. 46. ubi consule Interpretes , &
præcipuè Malaspin. qui licèt ex Varrone
rectè observet, τὸ *cernere*, in phrasi illa
cernere hæreditatem, propriè significare
constituere ; postea tamen , quod miror,
jus *deliberandi* & *cernendi* planè confun-
dit ; quasi *deliberare* & *cernere* idem sit :
quod tamen falsissimum est. Sed redeo ad
exempla. Cic. ad Attic. 11. 12. *Literas
tuas accepi pridie Nonas Februar. eoque
ipso die hæreditatem crevi.* Absens nimi-
rum , & per epistolam , in qua formula
cretionis scripta erat. Idem ad Attic 13. 46.
Nunc mittendum est , ut meo jussu cernat.
Idem 2. contra Rull. c. 15. *Quam hæredi-
tatem crevimus.* (c.) Hinc autem appa-
ret, *cernere hæreditatem* veteribus non
fuisse simpliciter idem , quod *adire hære-
ditatem* : quamvis non nesciam , apud
Festum legi : *CREVI*, modò *hæredita-
tem adii* : modò &c. Ex illa enim inter-
pretatione nihil certi colligi potest : quo-
niam & qui *cernit* hæreditatem , laxiore
notione eam *adit* : ut jam suprà diximus.
Nihilominùs *cretio* differt ab *aditione* : ut
itidem suprà expositum est. In metapho-
ricis tamen, sive allegoricis locutionibus,
phrases illæ, *cernere*, & *adire hæredita-
tem*,

tem, promiscuè & sine discrimine adhiberi possunt: veluti apud Ciceronem Epist. ad Famil. 9. 14. *A te peto, ut me hanc falsam quasi hæreditatem alienæ gloriæ cernere sinas.* Ubi ad sensum nihil interest, five *cernere* hæreditatem dicas, five *adire*. Idem ad Attic. 6. 1. *Is fratris Appii erga me amorem cum reliqua hæreditate crevit.* I. e. hæreditario jure adeptus est. Liv. 40. 8. *Vivo & spirante me hæreditatem meam ambo & spe & cupiditate improbâ crevistis.* Quam phrasin jam suprà exposuimus.

Obiter hîc monendus est Lector, viros doctos, tam Jctos, quàm Criticos, vulgò existimare, * *cernere hæreditatem* propriè esse, deliberare, utrùm expediat hæreditatem adire, nec ne; & plerumque, vel sæpe (ex consequenti nimirum) hæreditatem adire. Et quidem dictam notionem *deliberandi* phrasi huic propriè inesse, probare conantur auctoritate Ulpiani, qui Instit. Tit. 22. n. 27. *Cretionem* his verbis definit: *Cretio est certorum dierum spatium, quod datur instituto hæredi ad deliberandum, utrùm expediat ei hæreditatem adire, nec ne: veluti, Titius hæres esto, cernitoque in diebus centum proximis: nisi ita creverit, exhæres esto.* Sed ne dicam

F 4

(quod

* Vide Sanctium in Minerva, p. 586. & sqq. Edit. Franeker.

(quod jam supra demonstravimus) notionem *deliberandi* à verbo *cernere* alienam esse, neque ei rectè accommodari posse; quis non videt, definitionem Ulpiani laxiorem esse, & ad vulgarem popularemque notionem tantum accommodatam, neque tam ipsam *cretionem*, quàm adjuncta ejus tangere? Quis enim alioqui ferret, *cretionem* dici *certorum dierum spatium*; cum nulla omninò temporis notio vocabulo huic per se insit? Certe ipse Ulpianus paulò post, ubi notionem verbi *cernere* arctioribus finibus circumscribit, nullam *deliberationis* mentionem facit; ut ex loco ejus suprà adducto patet. Sed quid multa? Si *cernere hæreditatem* propriè est, de hæreditatis additione deliberare; mirum est, veteres ne semel quidem phrasin hanc eo sensu usurpasset. Dic enim, fodes, apud quem veterum, formulæ huic simile quid unquam tibi lectum fuerit; *Titius hæreditatem repudiavit, postquam centum diebus eam crevisset*: i. e. de ejus additione deliberaffet. Sanè qui ejusmodi sermonis sribliginem auctoritate veterum defendendam suscipere velit; incassum planè laboret. Quare formulæ illius apud Ulpianum: *Cernito in diebus centum proximis: nisi ita creverit, exhæres esto*: sententia hæc est: *Decernito, vel constituito* (vel potius ex sensu juris,

juris, atque adeò ex consequenti, *solenniter* & *conceptis verbis hæreditatem adito*) *intra dies centum proximos* : & *nisi ita constituerit*, vel *adierit*, *exhæres esto*. Sane si *cernere* ibi propriè significaret *deliberare* (significare autem debebit, si superioribus verbis Ulpiani, cum quibus dicta formula per particulam *veluti* connectitur, accurata definitio *cretionis* continetur :) hæres, qui statuto tempore deliberaflet quidem, sed nondum constituisset, seu solenniter adiisset, non foret exhæres ; sed integrum ei foret, etiam post elapsum centum dierum spatium hæreditatem adire : quia scilicet satisfacisset voluntati defuncti, qui eum deliberare, non autem constituere, vel adire intra illud tempus jussisset. Sed hanc fore ridiculam dictæ formulæ interpretationem, & sensui juris prorsus contrariam, quis non videt ?

(9.) *Cernere* interdum significat, controversiam, vel litem dirimere ; sive rem aliis ambiguam, & in controversia positam, dijudicare : quo sensu Judex, Sors, & Mars rem *cernere* dicuntur. Pacuvius apud Nonium c. 4. n. 69. *Æquum est quod postulas : jurati cernant*. Ubi *cernere* est, sententiâ, vel decreto rem dijudicare. Liv. 43. 12. *Priusquam id sors cerneret*. I. e. rem ambiguam quasi dijudicaret, &

suam cuique Consuli provinciam assignaret. Ennius apud Cicer. lib. 1. de Offic. c. 12. *Ferro vitam cernamus uterque.* I.e. controversiam de vita ferro dirimamus. Potest tamen hoc exemplum etiam referri ad num. seq. Sic etiam dicere licebit, *Mars*, vel *arma hanc rem cernent*: quo sensu compositum *Decerno* eleganter adhibet Livius lib. 32. c. 31. ubi ait: *Omissâ spe per unam dimicationem rei decernendæ.* Et lib. 5. c. 55. *Rem dubiam decrevit opportunè emissa vox.*

(10.) Et quoniam dimicatione & armis controversiæ *cernuntur*, i. e. dirimuntur: hinc posito consequente pro antecedente, *cernere* etiam significat pugnare, dimicare, armis contendere: quo sensu Græci quoque verbum κρίνειν adhibent: veluti cū dicunt, κρίνειν πόλεμον, μάχην, &c. vel, ut Homerus loquitur, κρίνεσθαι Ἀχίλλῃ: de qua re consule Lexica Græca; itemque Joh. Fr. Gronov. ad Liv. 7. 9. Dicitur autem vel absolutè *cernere*, pro dimicare: vel cum accusativo cognato, *cernere certamen, bellum*, &c. vel cum accusativo rei de qua certatur; ut, *cernere vitam*: vel cum ablativo instrumenti, quo pugnatur; ut, *cernere armis, ferro*, &c. vel denique cum ablativo, & præpositione *pro*, & *de*; ut *cernere pro patria: cernere de vita.* Cœlius Ciceroni lib. 8. ad Famil. epist. 14. *Quam-*
diu

diu civiliter sine armis cernetur. Sic enim accuratiores Editt. ibi habent pro *certetur*. Ennius apud Serv. ad. 12. *Æn.* v. 709. *Olli cernebant magnis de rebus agentes.* Plaut. Trin. 2. 4. v. 78. *Ibi de divinis atque humanis cernitur.* Priscian. in Argum. 2. Amphitr. Plaut. *Pro patria Amphitruo dum cernit cum hostibus.* Virg. 12. *Æn.* v. 709. *Inter se coiisse viros, & cernere ferro.* Senec. Epist. 58. hunc ipsum locum Virgilii adducit, ut probet, olim *cernere ferro* dictum fuisse pro *decernere ferro*: unde discere licet, ipsius ævo simplex *cernere* eo sensu non amplius frequentatum fuisse. Accius apud Nonium cap. 4. n. 69. *Qui armis secum vellet cernere.* Plaut. Cas. 3. 1. v. 2. *Nunc specimen specitur, nunc certamen cernitur.* Sic, *Cernere bellum*, apud Lucret. lib. 4. v. 969. & lib. 5. v. 393. quod eodem modo dictum est, quo κρίνειν πόλεμον apud Græcos. Ennius apud Cicer. lib. 1. de Offic. c. 12. *Ferro, non auro vitam cernamus uterque.* Idem apud Nonium cap. 4. n. 69. *Ter sub armis malim vitam cernere, quàm semel parere.* Quo in loco Nonius *vitam cernere* ineptè interpretatur *vitam amittere*. Nam *cernere vitam* ibi significat, *cernere de vita*; sive litem de vita armis dirimere: ut jam exposuimus num. præced. Par est constructionis

tionis ratio, cum dicitur, *Certare aliquam rem*, pro, certare de aliqua re: quo genere loquendi usus est Volcatius Sedigitus apud Gell. 15. 23. [al. 24.] *Multos incertos certare hanc rem vidimus, Pal-
mam poetæ Comico cui deferant.* Item Horat. 2. Sat. 5. v. 27. *Magna minorve foro si res certabitur olim.*

(11.) Singulare est loquendi genus apud Sil. Ital. lib. 4. v. 607. *Inhonoratam cernere mortem.* Pro oppetere mortem: ex consequenti nimirum. Nam *cernere mortem*, propriè est, mortem decernere, sive moriendi certum esse: quam destinationem, sive consilium, ipsa mors demum consequitur. Confer suprà num. 8. Notandum tamen est, in quibusdam Edit. Silii pro *cernere mortem*, legi, *perdere mortem*: quam lectionem agnoscit etiam J. Fr. Gronovius ad Senec. Agamemn. v. 519. ubi locum hunc Silii citat.

(12.) Et quoniam verbum *κρίνειν* apud Græcos (cui nostrum *cerno* originem suam debere suprà diximus) præcipuè significat *judicare*; hinc Festus, Nonius, & omnes, quod sciam, recentiores, verbo *cerno* eandem significationem simpliciter tribuunt. Sed (ut accuratiore examine deprehendi) notio verbi *judicare* rectè accommodari nequit nostro *cerno*: quod proinde hac in
parte

parte ex usu verbi Græci κρίνειν minimè judicandum est. Sic ex. gr. tritum est loquendi genus, *quid judicas de hac re?* i. e. quænam est tua hac de re opinio, vel sententia: pro quo barbarè dixeris, *quid cernis de hac re?* Pariter pro illo, quod est apud Terent. in Eun. 1. 2. *Judicare aliquem ex aliorum ingenio*: dicere non liceat, *cernere aliquem ex aliorum ingenio*. Præterea notandum est, interdum quidem pro *cernere* salvo sensu adhiberi posse *judicare*: attamen alterum ab altero non parum differre, si singula ex propria notione & significationis vi spectes. Sic e. g. in loco illo Terentii suprà citato (num. 5.) *Tum illa, ut consuetum amorem facilè cerneret, rejecit se in eum flens quàm familiariter*: si quis pro *cerneret* dixerit *judicaret*; ad sensum parum; ad propriam autem vocum notionem multum interest. Nam cum dico *cerneret*; translatio sumpta est à visu oculorum (ut num. 5. exposuimus) hoc sensu: Ut consuetum amorem facile cognosceres & perspiceres; vel, ut consuetus amor non minùs evidenter tibi appareret, quàm si oculis eum cerneret: quæ vis & notio verbo *judicare* minimè inest. Unde falleretur utique, qui in ejusmodi generibus loquendi *cernere* propriè idem esse censeret, ac *judicare*. Pariter in
loco

loco illo Terentii, suprâ (num. 3.) adducto: *Si rectè cerno, Hegio est*: à sensu quidem non aberrabit, qui pro *rectè cerno*, dixerit, *rectè judico* (nam & *oculis judicari* res dicuntur) attamen magnopere erraret, qui, ubi propria vis & notio vocis *cerno* explicanda esset, eam non ad visum oculorum, sed ad iudicium animi ibi referre vellet. Quare (ut rem in pauca conferam) sic censeo; notionem *judicandi* verbo *cernere* non convenire, nisi quatenus *judicare* etiam ponitur pro, rem controversam, vel litem dijudicare: ut in Epistola Cœlii ad Ciceronem lib. 8. ad Famil. 14. *Has discordias ferrum & vis judicabit*: i. e. dijudicabit, vel dirimet. Et quamvis τὸ *cerno* videatur etiam exponi posse per *judico*, quatenus refertur ad notionem illam, de qua num. 8. egimus: minùs rectè tamen quis notionem illam specialem per verbum multò generalius exponat: præsertim cùm in promptu sint verba *constituere*, & *decernere*, quæ propiùs rem tangunt. Quod autem ad verbum Græcum *κρίνειν* adtinet (unde Latinum *cerno* ortum est) fateor quidem illud notione *judicandi* maximè frequentari; sed hac in parte verbum *cerno* matrem non referre, vel inde apparet, quod Latini id, quod Græcis est *κρίνειν*, appellare soleant *judicare*; & qui

Græcis

Græcis est κερνς, Latinis non dicatur *creator*, sed *judex*; & κρισις, non *cretio*, sed *judicium*. Quare uti hîc usus (penes quem est jus & norma loquendi) notionem, quæ τῷ κρίνῃ vel præcipuè inest, verbo *cernere* abjudicavit; ita vicissim eidem tribuit notionem *videndi*, quâ Græcum κρίνῃ caret.

Hæc de verbo *Cerno* paulò fusiùs exponere volui: eam præcipuè ob causam, ut specimen aliquod exhiberem, secundùm quod novus, & (nî fallor) accuratus linguæ Latinæ Thesaurus (quo nomine hodie vulgò *Lexica* insigniri solent) confici posset. Fateor quidem rem difficillimam esse, cùm principem & propriam vocis cuiusque notionem semper eruere; tum reliquas significationes inde, velut à capite suo, deductas, rite distinguere, ordinare, & inter se connectere: sed & hoc affirmare non dubito, nullâ aliâ viâ ad intimam linguæ alicujus cognitionem perveniri posse. Multæ enim sunt locutiones & phrasæ, quarum vim rectè intelligere nequeas, nisi universum vocis alicujus systema, rite constructum & dispositum, ob oculos habeas. Sic φεράσας illius, suprâ à nobis expositæ, *cernere hæreditatem*, vis & indoles ex totius verbi *cerno* conspectu, omniumque ejus notionum connexa serie verè demum elucescit. Quin quod interdum contingat,
ut

ut propter anceps aurium iudicium statuere nequeas, an phrasis aliqua, per se, & separatim à reliquo quasi verbi sui corpore considerata, Latina sit, nec ne. Si enim ex. gr. in disquisitionem veniat, an Latinè dici queat, *Magnitudo leonis ex ungue cerni potest*; non dubito quin plerique id negaturi sint; ideò scilicet, quia putabunt, *cerni* ibi nihil aliud significare posse quàm *judicari*; quo sensu mirum non est, aures Latinas phrasin illam pro barbara rejicere & aspernari. At verò si quis omnium notionum verbi hujus contextum quendam habuerit, & inde didicerit, per metaphoram à visu ductam, *cerni* etiam dici res, quæ menti evidenter apparent, seu animo clarè intelliguntur; licèt oculis non conspiciantur: aures ejus cum memorata phrasi, quâ priùs offendeabantur, facilè in gratiam redibunt. Sunt sexcenta alia hujus generis, quæ hîc memorare possem, si id nunc agerem. Sed illis suus erit locus in Observationibus Miscellaneis in Ling. Lat. quas aliquando, si Deo O. M. ita visum fuerit, in lucem edere constitui.

F I N I S.

X VI.88

Küster, Ludolf,

Diatribē Anti-Gronoviana in qua editio Suidae Cantabrigiensis defenditur,
itemque haud pauca loca Hesychii obiter emendantur, nec non specimen
secundarum curarum in Suidam exhibetur et denique quid fuerit Aes grave
apud veteres Romanos explicatur ; Acc. diatribē de verbo 'cerno', in qua

Amstelaedamum 1712

A.gr.b. 3174

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10238330-5